

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Tako se dela za mir!

Vojna troblja se razlega že leto dni ter kliče sinove dveh držav h krvavemu plesu. Ti dve državi sta Bolivija in Paragvaj: dve sosedni republiki v Južni Ameriki. Med njima je nastal spor radi ozemlja, ki leži med obema ter se imenuje Chaco. Je to pusto ozemlje, ki se prej ni nikdo brigal zanj; ko pa so tamkaj odkrili najdišča rude, je velekapital zavohal obetajoči se mu dobiček in nahujskal dva prej v miru živeča sosed, da sta si skočila v lase. To lasanje je Zveza narodov kot hladni opazovalec mirno gledala ter je naposled na septemberskem zasedanju pozvala obe državi, naj pustita lasanje ter rešita svoje sporne zadeve v okviru Zveze narodov. Na tem zasedanju se je pa tudi ugotovilo, kdo ima največji interes na vojnem sporu med Bolivijo in Paragvajem. To je namreč oboroževalna industrija raznih držav, ki po svojih zastopnikih v Ženevi vneto zagovarjajo idejo mira, iz svojih tovarov orožja pa prodajajo velike množine vojnega materiala obema vojujočima se državama, ki se brez orožja in streliva ne bi mogli vojevati, marveč bi morali ostvarjati idejo miru.

Razorožitvena konferenca, ki je imela namen, da zabrani nadaljnje oboroževanje Evrope ter pripravi vsaj delno razorožitev držav, se je razgubila v dolgoveznih naučnih razpravah o miru in v malenkostnih razgovorih o podrobnih vprašanjih. Tako se je dolgo časa razpravljalo o tem, katero orožje je ofenzivno (napadalno) in katero defenzivno (brambeno), koliko centimetrov kalibra zadostuje, da defenzivno orožje postane napadalno itd. Medtem časom pa se je Nemčija pridno oboroževala z defenzivnim in ofenzivnim orožjem. Kako napreduje oboroževanje v posameznih državah, dokazuje prestolni govor nizozemske kraljice, ki ga je nedavno imela pri otvoritvi novega zasedanja holandskega parlamenta. Ta govor ugotavlja z resnobo in s skrbjo težnjo vojaškega oboroževanja, ki je povsod oživela. Nizozemska vlada stori vse, kar je v njenih močeh, da bi to težnjo omejila, vendar pa mora o njej voditi račune z ozirom na varnost lastne države. Isti dan se je poročalo iz Pariza, da se je vrhovni obrambni svet Francije pečal s podvigom francoske udarnosti in z odstranitvijo tehničnih nedostatkov, ki so jih pokazali zadnji vojaški manevri. Istega dne je sklenil italijanski ministrski svet izdati zakon o predmilitarizaciji in pomilitarizaciji vo-

jaški izobrazbi mladine, odnosno odraslih mož. Po tem zakonu se bodo dečki od 8. do 21. leta telesno in duševno vzgajali v militarističnem duhu; tisti pa, ki so odslužili vojaški rok, se bodo obvezno še 10 let vojaško vežbali naprej.

Kar se tiče oboroževalne industrije in njenega početja, je prav zanimive reči spravila na dan preiskava, ki se sedaj vrši pred senatom v Zedinjenih državah Severne Amerike. Preiskava je razkrila, kako postopajo razne tozadevne firme, kakšna vzajemnost vlada med njimi, čeprav so si drugače nasprotni, kako si delijo trg; to je države, katerim pošiljajo orožje, kako jih pri tem podpirajo vplivne osebe v dotični državi. To in marsikaj drugega je prišlo na dan v veliko nezadovoljnost prizadetih činiteljev in držav. Predsednik družbe »Federal Laboratories«, ki vzdržuje veliko municijsko fabriko, je pred senatom, ko so ga spravili v škripce, izpovedal, da je bila fabrika pripravljena pošiljati municijo na Japonsko in že stavila tozadevne ponudbe. Interesi

Zedinjenih držav so protivni interesom Japonske, municijska fabrika pa je pripravljena dobaviti orožje, ki bi se moglo v gotovih okoliščinah porabiti tudi proti Zedinjenim državam. V teku razprav se je tudi razkrilo, da je brat predsednika navedene družbe protestantovski pridigar in misijonar Pavel Young, ki je v službi verske ločine »Goreči evangelij«, svoj misijonarski poklic v državi Ekvador v Južni Ameriki porabil za to, da je za družbo prodajal kot agent orožje in municijo. Pred senatnim odborom se je prebralo pismo, ki ga je ta »goreči« protestantovski misijonar pisal bratu Ivanu Youngu kot družbenemu predsedniku in v katerem poroča, da gre kupčija s plinskimi granatami prav dobro. »Gorečnost« je v resnici prodajal ta protestantovski misijonar, toda ne evangeljsko, marveč — municijsko.

Take so torej razmere. Ženeva propoveduje veliko idejo miru. Razorožitvena konferenca dela, boljše rečeno, bi morala delati za razorožitev držav in narodov. Oboroževalna industrija pa proizvaja vedno več orožja in streliva ter z njim zalaga svet. Ali se tako dela za mir?!

Naš kraljevski par v bolgarski prestolici.

Dne 27. septembra dopoldne sta odpotovala Nj. Vel. kralj in kraljica v bolgarsko prestolico Sofijo, da vrneta obisk bolgarskemu kraljevskemu paru. Kraljevo dvojico je spremljal zunanji minister Bogoljub Jevtič, maršal dvora general Dimitrijevič, prvi adjutant divizijski general Milan Ječmenič, minister dvora Milan Antič in še par generalov in polkovnikov. V spremstvu kraljice je bila dvorna dama gđc. Milka Grujičeva.

Dvorni vlak je pripeljal v Sofijo nekoliko pred 16. uro in se je ustavil tako, da je bil vagon z Nj. Vel. kraljico Marijo in kraljem Aleksandrom prav pred častno četo bolgarskih vojaških gojencev. Ni še dobro stal, ko so prvi izstopili maršal dvora general Dimitrijevič, prvi adjutant general Ječmenič in minister dvora Antič. Godba na peronu se je tedaj oglasila s častnim maršem. Prav pred vagonom, v katerem sta bila kralj Aleksander in kraljica Marija, je stal bolgarski kraljevski par s svojim spremstvom. Kralj Aleksander je izstopil iz vagona ves radosten radi prisrčnega in veličast-

nega sprejema. Bolgarski kralj Boris je našemu kralju stisnil roko in ga objel. Enako sta se objeli in poljubili obe kraljici.

Kralj Aleksander in kraljica Marija sta se podala proti častni četi vojaških gojencev in godba je zaigrala jugoslovansko himno. Z bolgarskim kraljem ob levici se je približal naš kralj bolgarskim ministrom in dostojanstvenikom. Vsi so mu bili predstavljeni. Naš kralj je stisnil vsakemu roko in spregovoril po nekaj besed. Sledil je odhod v dvorsko čakalnico, kjer je sprejel našo kraljevo dvojico predsednik sofijske občine, ki jima je ponudil po slovanskem običaju kruha in soli.

Na trgu pred postajo je čakala zbrana tisoč- in tisočglava ljudska množica, ki je pozdravljala visoka gosta z viharjem navdušenja.

Oba kralja sta stopila v odprt avtomobil, kraljici sta se peljali v zaprtem.

Bolgarska prestolnica je sprejela Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljico Marijo z velikim navdušenjem in iskrenim veseljem. Nepregledne množice ljudi so se zgrnile po sofijskih ulicah

ter prirejale prekipevajoče pozdrave jugoslovanski kraljevski dvojici, ki se je vozila v mesto v spremstvu Nj. Vel. kralja Borisa in kraljice Ivane.

Zvečer omenjenega dne se je odpejala kraljeva dvojica v двореc kralja Borisa v Vrani, kjer je bila večerja in so se razgovarjali visoki gostje v najožjem krogu o prisrčnosti sprejema.

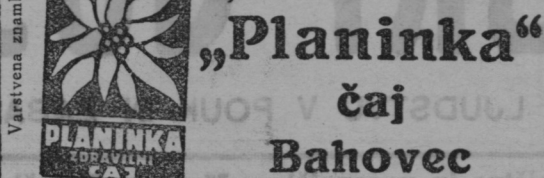
Dne 28. septembra so se sestali predsednik bolgarske vlade Georgijev, zunanji minister Batulov in jugoslovanski zunanji minister Jevtič. Na tem sestanku so govorili o razvoju odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarijo, kakor tudi o odnošajih obeh teh držav nasproti ostalim balkanskim državam.

Za časa bivanja našega kralja in kraljice v Sofiji se je vršilo več političnih razgovorov ter posvetovanj med kraljema ter ministri obeh držav, kojih prijateljsko razmerje je poglobilo lokratni obisk. Dne 30. septembra dopoldne sta odpotovala kralj in kraljica s svojim spremstvom nazaj v Beograd.

Od jugoslovanske vladarske dvojice se je poslovil prisrčno bolgarski kralj

Za čiščenje krvi

in proti slabi prebavi zahtevajte v lekarnah izrecno

v plombiranih paketih z varstveno znamko in imenom proizvajalca:

APOTEKA Mr. BAHOVEC

871 Ljubljana Reg. br. 76 od 5. II. 32

Boris s svojim spremstvom ter ogromne množice ljudstva. Meščanstvo, ki se je v gostih špalirjih razvrstilo po ulicah in trgih od dvora do železniške postaje, je pozdravljalo viharo našo kraljevsko dvojico. Kralj Aleksander je bil izredno razpoložen in je želel uradništvu jugoslovanskega poslanstva v Sofiji ob slovesu, naj bi njihovo delo za zblizanje Bolgarije in Jugoslavije rodilo še nove uspehe.

od tam v Ameriko, je bila vzgojena v nekem katoliškem samostanu v Londonu. Med svojim nevarnosti-polnim letom je zaupala v Boga in njegovo pomoč. V Zadnji Indiji se je morala v džungli spustiti na tla. Bilo je to v soboto zvečer. Da bi drugi dan mogla zadostiti svoji katoliški dolžnosti, je zletela s svojim letalom v mesto Lakone v francoski Indo-Kini, kjer je prisostvovala daritvi sv. maše. O božjem varstvu, ki ga je bila deležna, je govorila z ginenimi besedami. Rekla je: »Dobri stari pater Faber je moje letalo blagoslovil.

Prepričana sem, da so me njegov blagoslov in njegove molitve rešile, ko sem 4 ure blodila nad oblaki. Nisem se upala spustiti na zemljo, ker sem se bala, da bi z letalom trčila na vrh kakšne gore, dočim me je veter gnal proti morju. Naenkrat pa kakor po čudežu, ko sem še imela bencina komaj za 5 minut, se je veter spremenil, in ko sem pogledala doli, sem zagledala mesto Hanoi. Po božji pomoči in lastni spretnosti sem prišla nad mesto Hanoi, pa ne nad morje.« Letalka tudi govori o velikim spoštovanjem o jezuitih v znanem kitajskem mestu Šangaju, ki so ji dali potrebna pojasnila o vremenu, predno je zletela preko morja. »Neki stari dobri jezuitski pater«, tako je pozneje pripovedovala, »je na dan mojega starta (odhoda) vstal ob 4. uri zjutraj, da je izvršil opazovanja v ozračju in na nebesnem svodu, ter mi dal potrebna pojasnila in navodila.«

Papežev kočijaž — stoletnik. Papežev kočijaž Rinaldo Jasschini je nedavno praznoval svoj 100. rojstni dan. Službo papeževega kočijaža je vršil 55 let ter služil 5 papežem. Leta 1870 je bil sprejet kot kočijaž papeža Pija IX. Papeža Leona XIII. je vozil 25 let (1878—1903), Pija X. pa 11 let (1903—1914). Papež Benedikt XV., ki je vladal cerkev med svetovno vojno (1914—1922), mu je poveril vrhovno nadzorstvo nad papeškimi hlevi. Pod sedanjim papežem, ki vlada sv. cerkev od leta 1922, se je leta 1925 izvršila sprememba: mesto kočije je stopil avto, ki se v njem vozi papež. Jasschini pa je ohranil naslov: »papežev kočijaž«.

Dom duhovnih vaj pri Sv. Jožetu nad Celjem. Tridnevni tečaj oddeljenih duhovnih vaj se začne za dekleta v soboto dne 20. oktobra ob 6. uri zvečer. Priglasite se pravočasno! Prijavi pridenite znamko za odgovor! Vzdrževalnina za ves čas je 75 Din.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Bivši žid — novomašnik. Nedavno je nadškof nadškofije Milwaukee v Zedinjenih državah Severne Amerike posvetil za duhovnika g. patra Klyberja, ki je obhajal nato prvo sv. mašo v New-Jorku. Pater Klyber je bil rojen v New-Jorku leta 1890, in sicer od strogovernih židovskih staršev. Vzgojen je bil v neki židovski sirotišnici. Ko so leta 1917 Zedinjene države stopile v svetovno vojno, se je Klyber javil za službo pri vojaški mornarici. Eden njegovih tovarišev med mornarji ga je leta 1919 povabil, naj preživi dovoljeni mu dopust z njim v njegovi domači hiši. Ta hiša je bila katoliška in vsi člani rodbine so bili globoko verni. Mišljenje, ravnanje in življenje teh ljudi je napravilo na žida Klyberja globok vtis. Mati njegovega tovariša mu je dala nekaj poučnih katoliških knjig, ki jih je Klyber bral z velikim zanimanjem. Ko se je z dopusta vrnil v službo, se je obrnil na mornariškega duhovnika, ki mu je dal potrebni verski pouk ter ga je meseca februarja leta 1920 krstil. Njegova rodbina tega koraka ni odobrila, marveč ga je odločno obsodila. To pa Klyberja ni zmedlo niti ga ni moglo ovirati na izbrani poti, ki ga je vodila v katoliško duhovstvo. Zapustil je mornarico ter stopil v semenišče patrov redemptoristov v Krikwodu. Njegovi židovski sorodniki so porabili vsa sredstva, da bi ga spravili iz semenišča. Klyber pa je ostal stanovit ter tako dosegel cilj svojih srčnih želja: postal je katoliški duhovnik. Ko je obhajal novo sv. mašo, so se je udeležili tudi mnogi židovski sorodniki, ki so mu prej nasprotovali, sedaj pa se z njegovim korakom sprijaznili.

Verna katolikinja-letalka. Znana letalka gospa V. Vruce, ki je letela iz Londona v glavno mesto Japonske Tokio in

NOVICE

Osebne vesti.

Dva »Slovenčeva« urednika premislila v enem tednu. Dne 25. septembra je umrl v Ljubljani v Slajmerjevem sanatoriju 45letni Lojze Vrtovec, bivši urednik pri »Slovencu«, bivši predsednik Pokojninskega zavoda in višji uradnik Zadrugne gospodarske banke. Rajni je bil v slovenski javnosti priznan socialen ter gospodarski delavec, neustrašeno katoliškega prepričanja in rodod iz Vel. Žabej pri Ajdovščini na Goriškem. — Dne 28. sept. je umrl istotako v Slajmerjevem sanatoriju v Ljubljani g. Lojze Golobič, urednik »Slovenčeve« kulturne rubrike. Rajni je bil iz Bele Krajine in rojen leta 1902. Po končanih modroslovnih naukih ni dobil profesorske službe in je vstopil v uredništvo »Slovenca«. Zaslужnima kulturnima delavcema ohranimo časten ter hvaležen spomin!

Izpit za jetniške paznike. Pri okroženem sodišču v Mariboru so napravili izpit za jetniške paznike s prav dobrim uspehom: Črepinko Franc, Preložnik Anton in Vrtnjak Janko.

Nesreče.

Huda nesreča z gasilskim avtomobilom. Dne 30. septembra je bila na Veliki Pirešici pri Celju otvoritev gasilskega doma. Iz Celja se je udeležilo otvoritvene slovesnosti gasilsko odposlanstvo s podstarešino jugoslovanske gasilske zveze g. Jernejem Vengustom, višjim poštnim kontrolorjem iz Celja. Celjani so se vračali krog pol 8. ure zvečer na gasilskem avtomobilu. Med Levcem in železniškim prelazom v Medlogu so srečali gasilci motociklista s prikolico, ki je vozil sem ter tja. Šofer gasilcev ga je hotel prehiteti, a baš tedaj je tudi motociklist krenil v isto smer. Da bi preprečil šofer trčanje, je z vso silo zavrl in je avto zaokrenilo proti Petrovcem. Radi prenažle zavore se je razbila karoserija in vsi, ki so bili v avtomobilu, so odleteli v loku na cesto. G. Jernej Vengust je priletel tako nesrečno, da je obležal pri prči mrtev. Antonu Korbarju, klesarskemu mojstru, je počila lobanja. Hudo sta bila poškodovana Franc Karbevc, trgovčev sin, in slikarski mojster B. Schlosser. Lažje poškodbe so dobili še trije in med temi tudi Vengustov sin.

Kolesarka si zlomila nogo. Na strmini pri Sv. Trojici v Slov. goricah je odpovedala 27letni tkalka Antoniji Bu-

čovnik iz Maribora zavora na kolesu. Kolesarka je padla s tako silo v jarek, da si je popolnoma zlomila levo nogo pod kolonom.

Ogenj povzročil veliko škodo. Na Kostonju pri Sv. Tomažu je postalo pet viničarij žrtev plamenov. Ogenj se je pojavil najprej na viničariji, ki je last tomaške župnije. Nato je preskočil na viničarsko poslopje posestnice in gostilničarke Ane Caf, vpepelil je dve viničariji posestnice Ane Krajnc ter klet posestnika Matija Munde. Požar je napravil skupno 32.000 Din škode.

Domačija zgorela. V Srednji vasi v Tuhinjski dolini je pogorela iz neznanega vzroka domačija posestnika Mihaela Poljanška, po domače pri Kozinarju. Lesena hiša stoji čisto na samem in precej daleč od ceste. Pokrita je bila s slamo in k hiši je bil prisloneh hlev ter škedenj. Pogorelec z družino si je komaj rešil golo življenje, vse drugo razven krave je zgorelo z opremo vred do tal.

Smrtna nesreča pri požaru. Na Studencu pri Dolu na Dolenjskem je uničil ogenj veliko gospodarsko poslopje posestniki Ivani Krušnikovi in znaša škoda 100.000 Din. Požarni zid se je zrušil pri gašenju in pokopal pod seboj posestnikovega sina Alojzija Pirnata iz Krtine, ki je takoj po nesreči izdahnul.

Razne novice.

Neprevidno ravnanje z orožjem. — Hčerka mariborskega mlekararja g. Bernharda je polnila na lovu pri Hočah svojo puško. Pri tem poslu se je sprožil naboj in zadel poleg stoječega gonjača Stanka Pšeničnika tako nesrečno v nogo, da so mu jo morali v mariborski bolnici odrezati.

Sinko zanetil ogenj. Petletni Vilko, sinko posestnika Pavla Auerja v Račah, je vzel iz štedilnika žerjavico in jo odnesel v shrambo poleg kuhinje. Žerjavico je djal v kup slame in zakuril ogenj, ki je uničil očetovo domačijo ter znaša škoda 50.000 Din.

Prispevek za regulacijo Savinje. Letošnji prispevki za regulacijo Savinje in njenih pritokov znašajo 2.300.000 D. Ministrstvo za zgradbe je izdalo ljubljanski banski upravi pooblastilo, da takoj razpiše ofertalno licitacijo.

Otroci so spremljani od sreče. Letošnje poletje so izpustili iz Betnavskega ribnika na Teznu pri Mariboru vodo, da so polovili ribe. Na dnu ribnika v blatu sta našla dva 12letna dečka iz Jezdarske ulice v Mariboru 15kalibersko topovsko granato in 15kalibersko mino. Oboje sta spravila na dom in sta tamkaj očistila obe z razstreljivimi snovmi napolnjeni granati. Dne 26. septembra sta dečka naložila mino in granato na ročni voziček in sta pripeljala oboje na dvorišče gasilnega doma na Koroški cesti in sta ponudila pripeljano v nakup. Res čudež, da ni sta izstrelka eksplodirala pri gotovo neprevidnem ravnanju. Granato in mino je prevzelo vojaštvo, da ju takoj uniči.

Ustreljena po neprevidnosti. Na njeni posestnika Kralja v Lesah pri Prevaljah sta kopala na večer neki mož

Zdaj ni sploh nobenega truda več!

Tako slišimo večkrat gospodinje, ki perejo po Schichtovi metodi. Saj pa tudi ni nič čudnega: čez noč razkroji Ženska hvala nesnago, a zjutraj se perilo z lahkoto opere s Schichtovim terpentinovim milom.

To je vse delo, če perete po

SCHICHTOVI METODI

ST. J. 6-34

in njegova žena krompir. Domači sin je hodil okrog s puško, videl v poltemi neko premikanje na njivi, sprožil in zadel smrtno s šibrami žensko.

Izdelovalnico krivih kovancev po 10, 20 in 50 Din so odkrili v Mostah pri Ljubljani. Zaprli so nekega čevljarkega pomočnika in dva njegova sotrudnika.

Misijonski koledar 1935. Letnik XVI. je izšel v Grobljah pri Domžalah. Cena 10 Din. — Misijonski koledar ima prednosti vseh dosedanjih in jih celo prekaša. Naslovna slika je štiribarvna. Notranjost krasi 90 slik in vinjet. Vsaka stran nudi očem novo lepoto in zanimivost. Vsebinska je poučna, a obenem mikavna in zabavna. Deloma je opremljena z zemljevidi. Naroča se v Misijonski tiskarni Domžale-Groblje.

Nova knjiga za duhovnike in voditelje Marijinih družb. Srečko Gregorec, Per Mariam ad Jesum. 45 Din. Knjiga obsega do 60 govorov o Marijini družbi in za Marijino družbo. Govori so v celoti nakazani, da ni treba ničesar drugega, kako samo to v roke vzeti. Gospode duhovnike vabimo, da si knjigo čim prej naročijo potom Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Čitanka za prvi razred. Dosedaj vpeljana Widrova čitanka za prvi razred je pošla. Na razpolago je še Majcenova »Prva čitanka«. Priporočamo vsem šolskim vodstvom, da naročijo to

knjigo, katere cena je samo 5 Din. — Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Stvarni pouk v prvem razredu. Strokovnaška knjiga, ki jo potrebuje vsak učitelj, kateri uči v prvem razredu, je še nekaj izvodov na razpolago. Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Križ na Donački gori. V spomin 1900letnice odrešenja naj stoji križ na Donački gori. Kupite razglednice tega spomenika in knjižico: »Ob solnčnem vzhodu«, ki jo je spisal dr. Merhar. Razglednice so po 1 Din, knjižice po 5 Din. Čisti dobiček gre za spomenik. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolevosti žlez, izpuščajo na koži, tvorih uravnava »Franz Josefova« voda izborna toli važno delovanje črevesa.

Nekaj časa prodaja Trgovski dom Stermec ki v Celju dobro ign trpežno flanelo za perilo po 7 Din in za obleko po 9 Din.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Želite kaj prodati?

Imamo tedensko gotovo 100.000 čitateljev, med temi je Vaš kupec!
Pošljite mali oglas, da ga najdetel

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

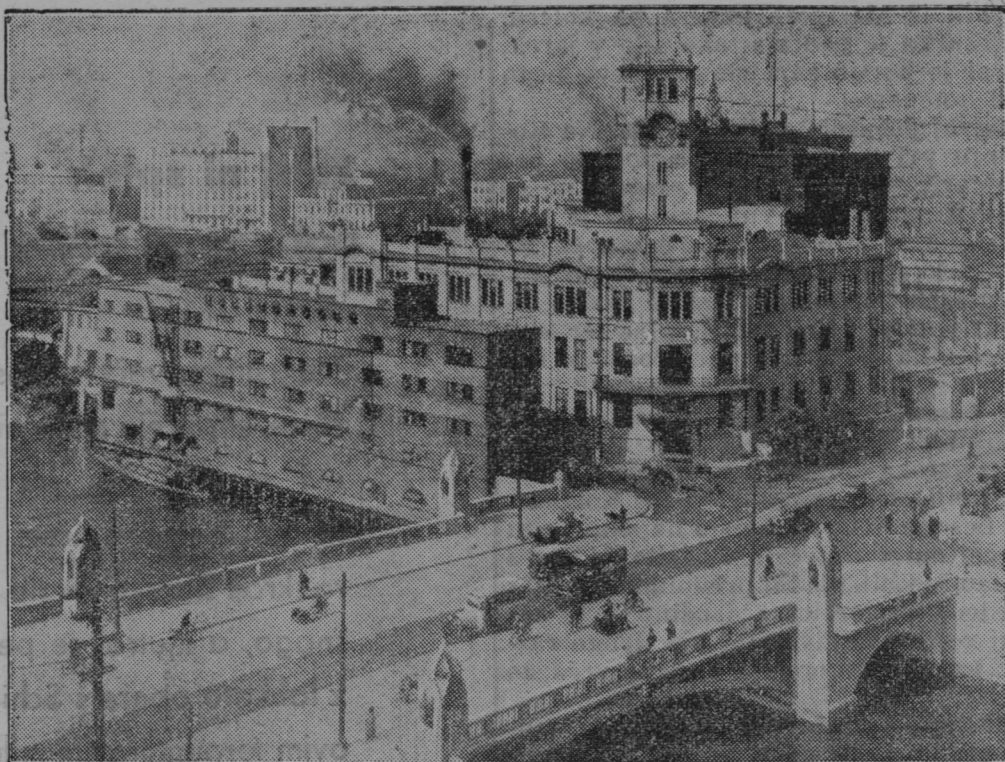
Obžalovanja vredni slučaji.

Dva kaznjenca pobegnili iz bolnice. 28letni Ferdo Vogrinec iz ljutomerske okolice je bil obsojen na 1 leto in 8 mesecev ječe in je zaprt v mariborski kaznilnici. Radi trahoma so ga morali oddati v splošno bolnico, iz katere je pobegnil v bolniški obleki. — Franc Pičnik, po domače Škrinjarjev, po poklicu natak in čevljarški pomočnik, je bil radi tatvine obsojen na triletno ječo. Iz novomeških zaporov so ga morali radi bolezni oddati v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo, iz katere mu je uspel pobeg.

Prostovoljno v smrt. V gozdu nad Teharji pri Sv. Ani je našlo neko dekle truplo 25letnega Antona Kresnika iz Teharij. Dne 20. septembra je zginil od doma in se ni več vrnil. Očetu je vzel samokres in si je končal s kroglo mlado življenje radi predolge brezposelnosti.

Samomor. Pod brzovlak med Ponikvo in Poljčanami se je vrgel 22letni tovarniški delavec Jožef Mejavšek. Progovni obhodnik je našel nesrečneža z odrezano glavo, truplo je ležalo na tiru. Samomorilec je po ugotovitvi sodne komisije položil glavo na tračnico in so mu jo odrezala kolesa brzovlaka.

Dvakratni vlomilski obisk v eni noči. Neznani tatovi so vlomili v gostilno F. Reicher pri Sv. Barbari v Halozah, razbili vse predale in omare, kjer so iskali plena. Odnegli so drobiža za 300 Din, srebrno verižico ter za okrog 200 Din tobaka in cigaret. — Vlomilci so napravili obisk tudi pri trgovcu in gostilničarju Kosu v Turnišu pri Ptuj. Vlomili so v trgovino in izpraznili predal, v katerem je bilo 50 Din drobiža; napolnili so tudi velik nahrbtnik raznega blaga, vendar so tega pustili pred trgovino, ker jih je prepodil trgovec s kolesi Pernek iz Sv. Vida, ki je slučajno privozil mimo Kosa, ko so lopovi bili pri svojem delu.

Japonsko mesto Osaka, katerega je uničil tajfun (vihar).

Do nezvesti pobit na cesti. Mihael Visniški iz Cvetlina na Hrvaškem pod Ptujem se je vračal v noči na svoj dom. Pri Mali Varnici so ga napadli neznanci in so ga pobili do nezvesti. Še naslednje jutro se ni zavedel, ko so ga prepeljali v bolnico v Ptuj.

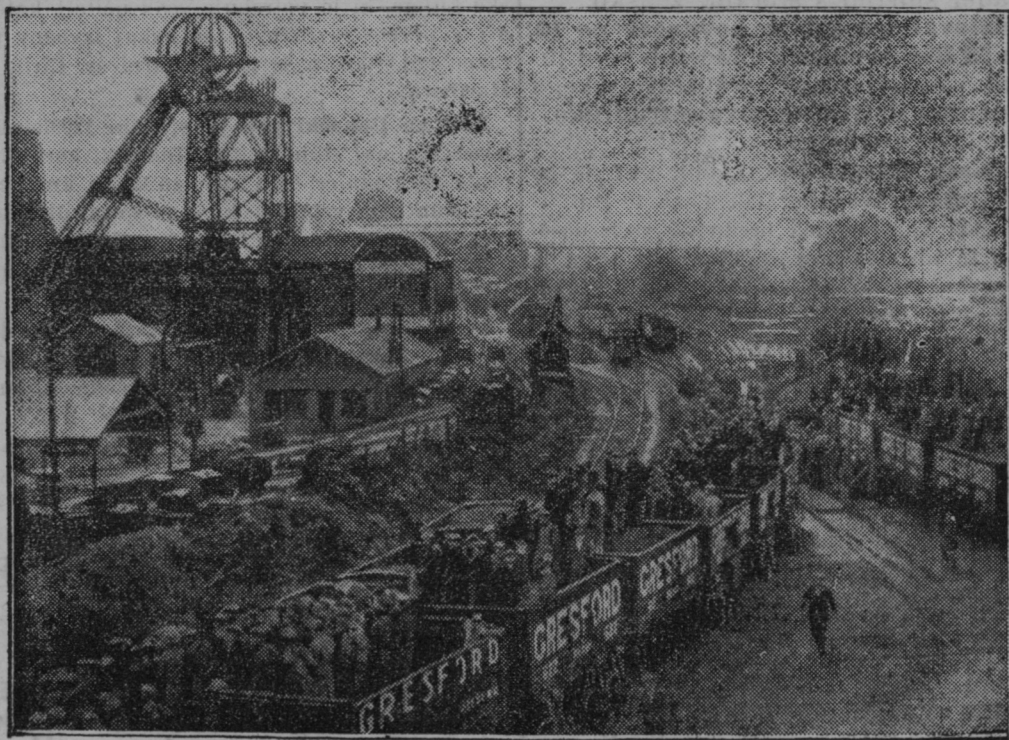
Ustrelil se je dne 29. septembra na travniku na Teharju pri Celju 23letni zobotehnik Cvetko Kovač iz Celja. Vzrok samomora je še nepojasnen.

Iz jetnišnice pobegli vlomilec zopet prijet. Kakor smo poročali, sta pobegnili dne 10. septembra iz jetnišnice ljubljanskega okrožnega sodišča dva nevarna vlomilca: Anton Anžur in Jože Centa. Anžurja so zasačili orožniki na njegovem domu zvečer, ko je pil kavo pod kostanjem. Hotel je pobegniti, a je bil na pobegu od orožnika

smrtno zaboden z bajonetom. Anžurjevega tovariša Jožefa Cento je izsledila dne 27. septembra ljubljanska policija v grmovju na Gradu v Ljubljini. Stražniki so aretirali Cento in njegovo tovarišico. Centa se je obesil v zaporu.

Še ne pojasnjen umor. V Seču pri Črmošnjicah na Dolenjskem je živel na svojem posestvu 58letni Franc Žabkar, zastopnik zavarovalnice »Dunav«. Dne 26. septembra se je vrnil zvečer utrujen z lova in je legel k počitku v svojo sobico v pritličju. Krog 23. ure je počilo v gospodarjevi sobi in so bili prvotno vsi prepričani, da oče naganja s strelom prežarje izpred hiše. Šele nekoliko pozneje so domači pogledali v očetovo sobico in ga našli ustreljenega na postelji. Sodna komisija je ugotovila, da je morilec v podstrešni sobi vzel Žabkarjevo lovsko puško, kalibra 16 mm, se z njo podal v njegovo sobico in iz neposredne bližine oddal strel proti Žabkarju. Zadel ga je prav v obraz. Morilec je pretaknil tudi podstrešno sobo, razmetal več oblek in eno vzel s seboj. Ko je izvršil umor, je pustil puško in obleko na pragu pred hišo, nato pa izginil. Žabkarju so šibre razmesarile obraz. Kosi mesa, jezik, zobje, brki, vse je odletelo po sobi. Nekaj je obležalo na mizi, drugo pa po tleh ali pa na pečici. Po ugotovitvah okoliščin so orožniki aretirali kot nujno osumljenega pokojnikovega sina 26letnega Franceta, ki ni mogel dokazati, kje je bil med 21. in 23. uro. Dognali so, da se je France v nedeljo popoldne sprl z očetom, ki ga je hotel celo udariti z grebljico, pa je udarec prestregla 22letna hči Marija. Med prepirom je oče spodil sina od hiše. Zadnje dni se je France potikal okrog sorodnikov. Aretiranega so oddali v preiskovalni zapor okrožnega sodišča v Novem mestu.

Priznanje morilca lastnega očeta. — Zgoraj poročamo, kako so oddali orožniki v preiskovalni zapor novomeškega okrožnega sodišča Franca Žabkarja pod sumom, da je ustrelil lastnega

Premogovnik Gresford pri Wrexhamu na Angleškem, kjer je smrtno ponesrečilo vsled eksplozije plinov 260 rudarjev.

očeta, 58letnega posestnika Franca Žabkarja iz vasi Seč pri Črmošnjicah. Orožnikom je Franca priznal in rekel: »Res je, jaz sem ustrelil očeta!« Franc je po priznanju izvršitev zločina natančno opisal z izgovorom, da se je maščeval nad očetom, ki je bil v jezi nasilnež nad domačimi.

*

Slovenska Krajina.

25 let! Trije naši domači prekmurski duhovniki obhajajo letos 25letnice mašniškega posvečenja. Če se spominjamo 25letnic učiteljev in drugih stanov, se tem bolj moramo spominjati obletnic naših duhovnikov, katerih delo je sicer večkrat za javnost skrito, a je vendar težavno. Čudimo se, da je domači tisk šel mimo teh obletnic. Jubilanti so gg.: Faflik Franc, župnik pri Sv. Benediktu (Kamčovci); Ficzo Karel, župnik v Markovcih, in Horvat Štefan, katehet v Soboti. G. Faflik, bivši hanski svetnik, župnikuje v gorati župniji že 18 let. Bil je odlikovan z redom svete Save V. vrste. G. Ficzo pa je v Markovcih 16 let, zelo priljubljen pri svojih farnikih. G. Horvatu Štefanu pa bo oktobra tudi 10 let, ko je prišel v Soboti za kateheta. Nekaj časa je bil na gimnaziji, od leta 1925 pa je na ljudski šoli. Vsem trem gospodom tudi mi iskreno čestitamo ob 25letnici njihovega napornega dela in želimo, da bi bili in zdravi obhajali tudi 50letnice! Bog Vas živi! — Desetletnico mašniškega posvečenja pa so obhajali v Lendavi g. dekan Jerič in njegovi sošolci. — Naj omenimo tudi, da je letos 20 let, ko sta bila posvečena še dva domačina, namreč g. Berden Andrej, župnik v Martjancih, in g. Lejko Štefan, kaplan v Dobrovniku. — 30letnico mašništva pa praznuje g. Rantaša Anton, župni upravitelj v Polani. — Na mnoga leta!

Črensovci. Senzacija je bila za našo vas, ko je avto nekega agenta zavozil v Grabo pri Kocetovi trgovini in smo ga s koli, verigami in drugimi pripravami dvigali iz jarka. Smešno je bilo, ko smo pripregli konja na zadnji strani, da bi potegnil avto iz jarka, pa konj se je bal avta, avto pa menda konja. Po težkem dviganju smo le spravili avto na cesto, in je

takoj nadaljeval svojo pot. — Nočni gost v koruzi, o katerem smo zadnjič poročali, je bil moški v ženski obleki, ki je baje čakal, da bi z nekim neprijateljem obračunal. — Naročniki težko čakajo četrtek v vsakem tednu, ko dobijo »Slovenskega gospodarja«, ki se jim zelo dopade.

Črensovci. Ker se širijo pretirane stvari o griži po naši Krajini, priobčite, g. urednik, še naslednje: Griža se je pojavila v vasi Melinci, kakor smo Vam že poročali. Ker ljudje ne verjamejo, da bi bila to nalezljiva bolezen, ne pazijo in se okužijo. In tako je šlo od vasi do vasi. Zdaj je razširjena griža že v beltinski, črensovski, lendavski fari in v sredo so pripeljali bolnike tudi že iz Štajerske, torej jim nič ni pomagala straža pri brodovih. Ker v bolnici v Soboti ni bilo več prostora, so spremenili lepo šolo v Odrancih v bolnišnico. Pripravili so prostor za 60 oseb, pa prostori, oziroma postelje še primanjkujejo. Trije zdravniki, dve civilni sestri, dve redovnici, desinfektorji, perice in drugi, vsi imajo dovolj de-

la z bolniki. Kuhajo jim čaj, prežgano juho in kako drugo malenkost. Bolniki dobivajo injekcije. Nekateri so že ozdraveli in zapustili bolnico. Smrtnih slučajev je tu razmeroma malo. Danes je umrla Kohekova iz G. Bistrice v najlepših ženskih letih. Podležijo navadno, samo tisti, ki so že preje bolehal in pa otroci. Upamo, da bo kmalu konec te hude bolezni, ker zdravniki in orožniki se trudijo, da takoj vsakega nanovo obolelega spravijo v bolnico. Dokler so bili bolniki v domači oskrbi, jih je več umiralo. Tudi telesno močnih, ker se pač niso držali dijete in niso rabili zdravila. Tudi zdravi dobijo zdravilo. Če se v kakki vasi pojavi kak slučaj griže, morajo priti vsi ljudje tri dni zaporedoma k zdravniku, ki pride v vas in da vsakemu v žlički neko neprijetno tekočino. Ljudje so sami zbijali šale, ko so prihajali z žličkami po svoje porcije.

Polana. V Veliki Polani je umrl nagle smrti v najlepši moški dobi obrtnik Kelenc. Pokojni je bil v torek zvečer še zdrav in je delal, ponoči mu je postalo slabo in je izdihnil. Menda ga

Francoski generalstabni šef M. Gamelin se bo udeleževal čehoslovaških mašniških svetov. Na sliki vidimo slovesen sprejem visokega gosta.

Lovska latinščina.

Če pripoveduje ameriški lovec kakdo življaj z lova, ta povest daleč prekaša vse evropske. Tako n. pr. je osrečil ameriški lovec poslušalce z naslednjim: »Vam je gotovo znano, da je fazan dober, če je obležan najmanj 8 dni. Nekega dne sem lovil sam v spremstvu zamorca, ki je nosil živila. Podila sva se po zelo pustih pokrajinah, kjer je bilo tako zelo malo divjadi, da nisem mogel tekom 4 dni ustreliti niti 1 škrljančka. Kar sva imela seboj, sva pojedla in glad naju je začel privijati. Naenkrat mi je sfrčal mimo nasa večji ptič. Pomeril sem vanj ter ga ustre-

Januš Golec:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Dalje.

Reka Rio das Garcas je velika, deroča, globoka 8—10 m ter dela opasne vrtince. Na dnu kanalov ali vrtincev je pesek, ki hrani diamante in tega spraviti je globine ter ga preiskati z vso natančnostjo, je delo potapljačev.

Preko reke potegnejo železne vrvi, na katere pritrdijo čolne. Iz čolnov skačejo potapljači v vodo. Pod vodo so prepaди in radi tega jemljejo potapljači seboj lestve. Ko je došel potapljač na dno in na sredino reke, kjer je pesek, pritrdi vrv, da ne zgreši poti nazaj. Krog zapestja ima tudi motvoz, ki vodi navzgor in na katerem visi vreča. Če je prišel do ugodnega peska, ki je večkrat strnjen v kamen, pocukne za vrv vrečo, jo napolni s peskom in tovariši v čolnu jo potegnejo kvišku. Dober potapljač je lahko 3—4 ure pod vodo in napolni 20—30 vreč. Iskalci vidijo na dnu reke skozi potapljaški šlem dobro, le mraz jih muči.

Vsekako iskanje diamantov pod vodo ni lahko in je zelo nevarno. Reka je globoka, deroča in na dnu preprežena s skalami. Bogznaj

12 koliko diamantnih potapljačev je že smrtno ponesrečilo, a to prav nič ne oplašča drugih.

Nedavno pred našim obiskom ob Rio das Garcas se je spustil potapljač pod vodo, kjer je zašel med dve skali. Ob bregovih reke so se takoj zbrali vsi iskalci, da bi rešili tovariša. Na pomoč prihiteli so se trudili z vsemi močmi, da bi izvlekli ponesrečenega, pa je bilo vse zaman. Konečno se je še odtrgala cev, po kateri dobiva potapljač zrak in nato so morali prenehati z reševalnimi deli. Celih 16 dni je ostal nesrečnež med skalami. Po deževju narasla voda, valovi in večji vrtinci so pogнали truplo na površje.

S pomočjo vreč izpod vode potegnjeni pesek izpirajo, ko so zbrani čolnarji in potapljači.

Ako so izsledili diamant, oddajo strel iz revolverja, katerega nosi vsak iskalec pritrdjenega za pasom krog ledenj. Od vsakega diamanta dobi potapljač 40%, 60% mora izročiti lastniku potapljaškega aparata. Pri enem potapljaškem aparatu je zaposlenih 6—8 mož. Če zadenejo na kako res bogatejšo diamantno mesto, potem se zbere krog aparata tudi 12—20 iskalcev.

Strast za hitrim obogatitjem tako prevzame potapljače, da se ne zmenijo za previdnost. Celo to se dogaja, da se poženejo pod vodo pijani potapljači, tamkaj zaspijo in jih je treba reševati z največjim trudom.

je zadela srčna kap. Bil je znan daleč naokoli. Naj počiva v miru!

Trgatev. Vesela jesen je odmevala prejšnje dni po naših prekmurskih gorica. Vreme je bilo krasno in zato je vsak hitel, da čim prej pospravi svoj pridelek. Grozdje je bilo v nekaterih krajih prav lepo in tudi premalo ga ni bilo. Vina bo letos več kot lansko leto in tudi boljše bo. Mošt že prodajamo po 2—4 Din 1 liter.

Turnišče. Dne 14. oktobra bo pri nas otvoritev sirotišnice za deco »Deteta Marijike«. Sirotišnica bo pri šolskih sestrah. Želimo la, da bi bila ti sirotišnici naklonjena boljša usoda, kot je bila delavski kuhinji v Soboti. V

to sirotišnico za deco je bila sprejeta že ena stara sirota nekje iz Medjimurja.

Goriško Prekmurje. Naša zahvalna nedelja bo lepa. Imeli smo nadpolovično dobro letino. Jesen je lepa, kakor recimo leta 1921. Bili so štirje sušni časi in trije deževni. Pa je na našem kamnu le prirastlo mnogo živeža. Manj je bilo sena in rži. Pridelki pri nas letos takoj gnijejo. Vse »spravljajo« rano. Sadje, grozdje, zelje, s polja vse, je že doma. Repa se dobro debeli. Sejemo. Naši ljudje obdelajo njive kakor vrtove. Priraste pa komaj potrjeno seme. Dače pa so odmerjene skoraj po prvovrstni zemlji. Za prodajo homo imeli le kaj živega. Sadjevec in vince sami popijemo in še je pravažamo s Preka.

nas je pozdravil s krasnim nagovorom, kateremu so sledili drugi pozdravi. Zahvalil se je v našem imenu g. dr. Aleksič, kateri je spremljal naše romanje. Ob 11. uri je bila sv. maša in pridiga, ki jo je imel g. dr. Aleksič, maševal pa nam je domači g. župnik. Peli so Zagrebčani, ki so se ta dan malo pred nami pripeljali z avtobusom. Ob pol treh popoldne pa smo se zopet zbrali pred oltarjem Marijinim, kjer so bile večernice. Vzeli smo slovo od Marije Vinagorske s trdno željo, da jo zopet obiščemo.

Št. Janž na Dravskem polju. Šentjanžki pevci zaslužijo zares vso pohvalo. V lepem spominu nam je ostal njihov lanski cerkveni koncert, ki so ga priredili v domači cerkvi, še bolj pa je nas prevzel pevski koncert v Hočah letos meseca avgusta, ko so sodelovali obenem s cirkovskim in hočkim zborom pri veliki pevski prireditvi na prostem. Zadnjo nedeljo pa so nas zopet privabili v Št. Janž, kjer so nam na popoldanskem koncertu podali bogat spored pesmi za moški in mešani zbor. Višek zanimanja in odobravanja pa je žela spevoigra »Srce in denar«. Če bi pevski zbor imel še malo prožnejše tenorje, bi bil glasovno kar najbolj ubran; posebno zvonkim sopranom gre vse priznanje. Kdor količkar pozorneje sledi pevskemu življenju naših št. janžkih pevcev, jih z užitkom posluša in s pravim veseljem opazuje medsebojno harmonijo in razgibanost zbora ter živahno delavnost njegovega pevovodje. Po začetni poti naprej in kvišku!

Št. Andraž pri Velenju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 14. oktobra, ob treh popoldne v Društvenem domu izredno lepo igro v 4 dejanjih »Vaški lopov«. Po igri pa se vrši v Društvenem domu vinska trgatev. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor. Ker je čisti dobiček namenjen dozidavi Društvenega doma, prosimo, da nas posetite v najobilnejšem številu!

Mozirje. Skoro vsem je še zdaj vedno pred očmi »Slehniki«, katerega je pretečeni mesec z velikim uspehom vprizorila Katoliška akcija v Mozirju s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora. »Slehniki« je bil podan trikrat vsakokrat zvečer na prostem pred vrati župnijske cerkve. Bila je to prava senzacija za

Kaj je učitelj?

Vzgoja mladine je velevažna naloga, ki jo morajo vršiti starši. Ker starši vsega ne morejo storiti, kar spada v področje izobrazbe in vzgoje (saj nimajo ne časa ne zmožnosti in dostikrat tudi ne smisla) — jim šola kot nadomestna ustanova olajša to nalogo. V šoli dobivajo otroci pouk in vzgojo od učitelja, ki v šolski sobi nadomešča starše. Ta uloga pojasnjuje in dokazuje važnost učiteljskega poklica. Oblikovanje mladih duš je sploh ena najvažnejših nalog, ki obstojajo na tem svetu. Iz tega sledi, da se mora učitelj zavedati te naloge ter imeti lastnosti, ki ga usposabljaajo za dobro vršenje svojega poklica.

O važnosti in častitosti učiteljskega poklica je spregovoril pomenljive besede papež Pij XI., ko je pretekli mesec sprejel v gradu Castelgandolfo — v albanskih gorah blizu Rima — 400 italijanskih ljudskošolskih učiteljev, ki so člani Katoliške akcije. V svojem nagovoru je papež to-le poudaril: »Naš Gospod in Zveličar je sprejel, dokler je bival na zemlji, samo dva naslova: moj-

ster in učenik. Kolika čast za vsakega učitelja, da posveča svoje življenje isti nalogi, ki ji je na zemlji služil včlovečeni Sin božji! Učitelji so pravi in najvplivnejši vladarji nad dušami: v tem je veličina, pa tudi ogromna odgovornost njihovega poklica. Posebno velika, sveta in dalekosežna je naloga tistih učiteljev, ki so obenem dejavni člani Katoliške akcije: takšni se udeležujejo duhovskega apostolstva cerkve ter izvršujejo s poukom ne samo poklicno dolžnost, marveč tudi vzvišeno duhovsko misijo.« Resne in znamenite besede!

★

Maribor—Vinagora. Že leto dni je tlela iskrica hrepenenja po romarskem izletu na Vinagoro v hrvaškem Zagorju med fanti mariborske Katoliške akcije. Ta iskrica hrepenenja je prišla do uresničenja v nedeljo dne 23. septembra. Mariborsko avtobusno podjetje je nam dalo veliki avtobus s 33 sedeži, ki so vsi bili napolnjeni. Ob četrtna na sedem smo se odpeljali iz mariborskega Glavnega trga. Ko smo se pripeljali na obronke Fortmijana, se nam je nasmehljalo solnce. Desiniški grad, imenovan »Vingrad«, nekdanji dom Veronike Desiniške, se nam je pokazal v krasnem čaru obseva solnca. Sprejem na Vinagori je bil slovesen in prisrčen. Domači g. župnik Vukina

Drugi in počasnejši način iskanja dijamantov je s kopanjem ob reki in s skrbnim izpiranjem nakopanega peska. Predno prodre delavec do peska, ki hrani dijamante, je treba razkopavati dalje časa in še po tolikem trudu je veliko vprašanje, če bo sploh zadel na pesek in dijamante.

Življenje teh poslednjih dijamantnih kopavcev je trdo in zelo — zelo mučno. Ne glede na nevarnosti, od katerih je taka uboga para obdan, se predajajo po cele mesece praznim upom na bajno srečo in to pri nezadostni, nezdravi hrani, večkrat celo gladujejo po cele dneve. Najslabše se godi novincem, ki so se prebili skozi divjino brez cvenka v žepu, tolikokrat bolni, ali po naporih tako oslabljeni, da niti na delo ne morejo. Take reve so navezane po cele tedne na lov, a še ta je tamkaj težaven, ker se je zverjad pred človekom že razbežala ter se poskrila.

Če se pa novodošlemu vendar posreči, da dobi delo pri kakem dijamantnem podjetju, mu da podjetnik le prosto hrano in en del od najdenih dijamantov. Polovico izkupička za prodane dijamante prejme podjetnik, polovico kopači. Ceno navadno določi dijamantni trgovec, ki je seve dobro znan s podjetnikom. Da so pri takem postopanju delavci opeharjeni, je jasno.

Delo novincea podjetnik po možnosti izrablja

in nakaže takemu revežu delo na kraju, kjer so potrebna dolgotrajna predдела. Pri slabši hrani in še slabšem stanovanju sirota toliko trpi, da navadno ne zdrži dolgo in zbeži z dela, preden se je dokopal do enega dijamanta.

Nikoli ne pošljejo novodošlih na mesta, ki se že izrabljajo. Za izbiranje dijamantov iz peska kličejo podjetniki izurjene iskalce, ki se ne ukvarjajo s preddele trudapolnega in globokega kopanja.

Treba še pomisliti, da traja v taistih krajih deževna doba od oktobra ali novembra do februarja ali marca. V teh mesecih se delo znatno skrči in so mogoča le predдела, kakor izkopavanje plasti nad peskom, napeljava vode itd. Za tako delo daje podjetnik delavcem samo hrano. Ker v deževni dobi ne stikajo za dragocenimi kamni, delavstvo nima denarnega zaslužka.

Eden najvažnejših činiteljev v bornem življenju iskalcev dijamantov je vprašanje prehrane. Tujci, ki prihajajo v dijamantne poljane, si domišljajo, da bodo živeli na lahko roko od lova, kakor je to res bilo pred leti, ko so se naselili ob reki prvi srečni najditelji dijamantov. Danes je v bližini reke, kakor že omenjeno, zelo malo divjačine. Več izgleda nudi ribolov, a je preveč zamuden.

Pod takimi okoliščinami je navezan iskalec

lil. Bil je fazan. Nisem se ga dotaknil, dokler se ni obležal en teden. — »Pa«, so mu zaklicali poslušalci, »ali niste umrli od samega gladu?« — »Kako?« je odgovoril lovec. »Pozabil sem vam povedati: med obležavanjem fazana sem pojedel — zamorskega spremljevalca . . .«

Pokrajina družinskih rodovnikov je Kitaska.

Na Kitajskem poseda vsaka rodbina rodovnik, ki sega 3000 let nazaj. Zname so na Kitajskem rodbine, ki so bile stare ob času Kristusovega rojstva 500—2000 let. Take rodbine so: Liu, Wang, Sihma in razne druge, ki obstojajo še danes.

naš kraj. Tržani, kakor tudi ljudje iz bližnje in daljne okolice, so vsakokrat do kraja napolnili občiren, za to nalašč napravljen prostor. Točno izvajanje igre, velik razsvetljen križ nad cerkvenimi vrati, različnobarvna razsvetljava na odru, mogočen »glas božji« iz cerkve, glasba in petje v cerkvi, zvonjenje v zvoniku, krasna scenerija in obleka itd., vse to je vzbujalo med gledalci veliko zanimanje, občudovanje in priznanje. Vsakemu človeku je igra posegla v dno duše. Vsa čast našim igralcem in igralkam in vsem sodelovalcem, ki so se neustrašeno prijeli težkega in ovirpolnega dela, ki ga je zahtevala ta prireditev. Ves teden so trajale priprave. Igralci in igralkе so podali svoje vloge vsesplošno prav dobro. Posebno pohvalo je žel Slehernik (Platovšek Vilko) s svojim izvrstnim, povsem igralsko-umetniškim nastopom. Strah in groza je povzročila Smrt (Mrevlje Linko) s svojo masko in odločno mrtvaškim glasom. Za veselo razpoloženje je poskrbel posvetni Prijatelj (Cesar Fr.), ki nikakor ni hotel z njim na drugi svet. Pomembna in odlična v igri je bila Vera (Remše Nata) in Krepost (Remše Silva). Hvala Bogu, ki nam je dal ob vprizoritvah tako lepe in mirne večere, da se je lahko vse tako nemoteno vršilo. Čisti dobiček se je porabil za potrebe domače župnijske cerkve. Krasna umetna slikarija v cerkvi se bo osnažila in stene deloma na novo poslikale, tako da bo hiša božja zopet lepa in snažna kot nova. Katoliška mladina, le tako naprej po potu izobrazbe in poštenega razvedrila.

Kmetije iz mariborske okolice znajo!

Sadjarska podružnica v Št. Petru pri Mariboru je priredila že lansko jesen hvalevredno in dobro izpadlo razstavo sadja pri Unionu v Mariboru. Z lansko razstavo je zanimala za izborno pozno sadje iz mariborske okolice inozemski trg. Šentpeterska podružnica pod spretnim vodstvom g. Mihaela Kovačiča je dala tudi letos pobudo za kmetijsko razstavo v Mariboru, ki je bila pri Unionu na vpogled dne 29.,

30. septembra in 1. oktobra. Res lepo prirejena razstava je obsegala 11 oddelkov: sadjarstvo: vinogradništvo z vinsko poskušnjo, poljedelstvo, travništvo, vrtnarstvo, cvetličarstvo, gozdarstvo, čebelarstvo, perutninarstvo, kmetijske stroje in podučni oddelek.

Največ zanimanja je vzbujal sadjarski oddelek, katerega so priredile sadjarske in kmetijske podružnice iz mariborske okolice in iz Slovenskih goric. Šentpeterska podružnica je postavila na razstavo 500 zabojev najlepšega sadja in ima na prodaj 25 vagonov najboljših namiznih jabolč. Šentpeterčani so tudi letos pokazali v polni me-

ri, da so strokovnjaki v sadjarstvu in znajo zanimati za svoje izborno blago domači in inozemski trg.

Na razstavi je bil dalje zelo posrečeno urejen podučni oddelek — delo vinarske, sadjarske in gozdraske mariborske šole.

Perutninarska razstava je pokazala stanje reje štajerske kokoši.

Mariborska kmetijska razstava je bila res dobro prirejena, podučna in je pokazala, da se zna naš kmet-sadjar samostojno postaviti s svojim sadnim pridelkom!

Zgornja Polskava. Umrla je Alba Fideršek, stara komaj 16 let. Ko so se oglasili zvonovi dne 20. septembra, ob pol štirih popoldne, so se marsikateremu zasolzele oči. Prav mnogi bi jo radi bili spremljali na zadnji poti, pa ni bilo mogoče, ker so se njeni zemeljski preostanki položili k večnem upočitku v Mariboru. Draga Albina, mi smo te v duhu spremljali vprav tako, kakor če bi bila pri nas! Za teboj ne žalujejo samo starši in sorodniki, marveč cela okolica, ker si bila jako priljubljena. Počivaj v miru!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Zavratna boizen je pretrgala nit življenja pridni mladenki Zemljič Antoniji iz Črmljenšaka. Rajna Tonika je bila ugledna Marijina družbenka ter pridna delavka. Vsak, kdor jo je poznal, jo je moral vzljubiti. Pokopana je na Ptuj, ker je umrla v bolnici. Počivaj v miru, drago srce! — Zadnjo nedeljo v septembru smo obhajali god farnega patrona in blagoslovitev novih orgel, katere nam je mojstrsko zgradil naš g. organist. Delo je pravi umotvor. G. organist si je s tem postavil nevenljiv spomenik. Bog živi g. organista!

Lastomerci pri Gornji Radgoni. Dne 20. sept. smo spremili k večnemu počitku Mart. Roškarja, bivšega kmeta na Cafokovem gruntu.

Leta 1885 se je oženil z Katarino Črešnjar, hčerko Jurija Črešnjarja. Svojo kmetijo je dal že pred leti svojemu sinu Antonu, sam pa si je pridržal nekaj posestva, da bi v miru in vsakdanjih skrbih tako živel, da bi ne bil nikomur v breme. Ni mu bilo usojeno, da bi bil obhajal zlato poroko, ker mu je žena umrla pred tremi leti. Bil je še zdrav in krepek, pa ga je zadela nepričakovano huda nezgoda, neprevidno je ravnal z dinamitno patrono, ki je eksplodirala in mu zlomila nogo nad kolonom in prišla je smrt. Pokojnik je bil znana osebnost, spoštovan kot napreden gospodar; v njegovi hiši si našel gospodarske liste, podpiral je le slovenski tisk. Bil je dosmrten ud Mohorjeve družbe, od mladih let stalen naročnik »Slovenskega gospodarja« in »Slovenca«. Vnet je tudi bil za procvit slovenskega zadružništva ter je kot ustanovitelj in odbornik gornjeradgonske Posojilnice sodeloval do smrti. Svoje verske dolžnosti je vršil vestno. Vsa župnija se je poslovila pri odprtem grobu od moža, ki ga je domači župnik postavil navzočim za zgled v delavnosti, domoljubnosti in vernosti.

Vitanje. Tudi pri nas, kakor po celi Sloveniji, občutimo močno sedanjo gospodarsko krizo. Raznovrsten les, ki je glavni vir dohodka našega Pohorja, ima smešno nizko ceno, tako da se kmetu, ki ga proda, komaj vožnja poplača. Toda za davek mora biti. S prodajo lesa pa mora lastnik lesa kriti tudi razne druge potrebščine, to je v prvi vrsti zavarovalni-

Japonci na Balkanu.

V zadnjem času je prišla iz Indije v Kairo v Egiptu večja skupina japonskih trgovcev. Tu bodo osnovali središče za svojo trgovino, predvsem za Balkan. Zlasti hočejo uvažati v balkanske države razne tekstilne izdelke. V zadnjem času so se japonski izdelki po kakovosti zelo popravili, cena je pa še vedno taka, da lahko konkurira vsem našim domačim izdelkom.

==

Največji strešni vrt.

Ameriško vele mesto Njujork poseda največji strešni vrt na svetu. Za napravo tega vrta so rabili 1500 ton vrtno zemlje in 100 ton kamenja. Vrt

na prodajalno, kjer mora plačati vse drago in takoj v gotovini, če hoče izrabljati dijamantno najdišče na svoj lasten račun in dobiček.

Oprema prostega ali samostojnega iskalca je po možnosti priprosta. Razven potovalne obleke, močnih čevljev z usnjatimi gamašami — domačini večkrat niti teh nimajo — še ima seboj eno delovno obleko in dvojno perilo, da se vsaj lahko preobleče. Dalje dva lonca za kuhanje fižola ter riža, par odev in spalno mrežo. Poleg tega še nekaj zaloge fižola ter riža, sladkor, kavo ter sol. Če ima svojega konja, še nekaj koruze za konja. Njegovo orodje tvorijo: enkrada, rallo in batea. — Enkrada, motika, služi za razrahljanje gramoza. Takozvani rallo je lesen zaboj. Visok je 10—12 cm, dolg 1 m, širok pol m. Pločevinasto dno je enakomerno preluknjano ter tvori rešeto. V rallu izpirajo nakopani pesek. Večje kamenje odstranijo z roko, kar pa preostane, vsiplje iskalec v bateo. Batea je lonec, katerega suče voda v krogih. Liki v vrtuljaku sukani pesek se med seboj razloči po teži. Dijamanti so najtežji in radi tega obležijo najbolj na dnu. Od časa do časa odmeče delavec iz bateje zgornjo plast, ki je brez vrednosti. Označeno postopanje nadaljuje tako dolgo, dokler preostane le še malo peska v bateji in tega skrbno preišče glede dijamantne vsebine.

Pri opisovanju pravega iskalca dijamantov ne smemo pozabiti na njegovo orožje: težak nož za trebljenje grmovja, samokres ter puško. Razmeram in podnebjem odgovarjata najbolj revolver na boben in karabinka.

Če še poseda dijamantni rudar šotor, potem je njegovo življenje v divjini bistveno olajšano. Pod označbo »šotor« je treba razumeti 4 m dolgo, 2 m široko in za vodo neprodorno platno. Razprostrto na palicah ali med dvema drevesoma tvori dobro obrambo napram dežju ter rosi, ki pada tukaj pred vzhodom solnca v znatnih količinah.

Značilna je še pravica, ki dopušča, da lahko vsakdo hrska za dijamanti in to po vrtilih, dvoriščih in celo pod tujimi prebivališči. Lastnik koč je v takem slučaju prisiljen, da se izseli brez odpora. Pod njegovo hišo najdeni dijamanti so last najditelja.

Povsod ob bregovih reke leži raztrošeno orodje, večji in manjši kupi peska. Nobenemu niti na misel ne pride, da bi stegnil roko po tuji lastnini v trdni zavesti, da bi ga v takem slučaju doletela sigurna smrt.

Če jezdiš po pokrajini ob Rio das Garcas, boš lahko podil konja cele dneve po površinah, kjer je vse polno dijamante vsebujočega peska. Nehote se boš vprašal: Zakaj tal tukaj boljše ne

na obleko, obutev itd., treba pa je skrbeti tudi za prehrano svojcev in poslov, če jih ima. To vse stane denar in ravno tega primanjkuje vobče povsod. Res bridke čase doživljamo. Pa hvala Bogu bo letos na Pohorju še precej dobra letina. Seno in otavo smo večinoma že pospravili, le vreme je večkrat nagajalo. Dosegli smo pa bogat pridelek. Tudi ostali poljski pridelki, kakor rano žito, koruza itd., nas zadovoljujejo. Le krompirja bo manj kot drugo leto. Vsled neprestanih nalivov v mesecu avgustu je prišel močno gniti v zemlji; trpi pa tudi zelo na drugih škodljivcih, kakor so miši in črvi majskega hrošča, ki mu prizadevajo občutno škodo, tako da bo letina pri krompirju bolj slaba. Izvanredno dobro je pa letos obrodilo sadje pri nas, zlasti hruške in jabolka. Domače pijače torej ne bo primanjkovalo. Dragega vina si itak ne moremo privoščiti, vsaj stane po naših gostilnah 12 do 14 Din liter in je vrh tega ponekod kislica, da se je Bog usmili. — Ker je pri lesu zaslužek zelo pičel in je večina lesnih delavcev brez dela, si pomagajo naši kočarji in oferji kakor druga leta tudi letos z nabiranjem raznih gozdnih sadežev, v prvi vrsti gob, katere rastejo v večjih množinah po planinskem svetu našega Pohorja. Kupčija s suhimi gobami je letos pri nas močno razvita ter donaša lepe denarce našemu po krizi hudo prizadetemu prebivalstvu. Išče in kupuje se pa samo lepo in belo posušeno blago in se drugače blago le težko spravi v denar. Ker plačujejo letos veletrgovci v Ljubljani prav lepo blago od 25 do 30 Din za 1 kg, postavljeno v Ljubljano, se plačujejo pri nas suhe gobe od 20 do 25 Din za 1 kg. — Slednjič vam še sporočam, da je te dni smrtno ponesrečil 67letni posestnik Pavel Špegel iz občine Brezen. Ko je gnal svojo živino na napajališče, mu je nenadoma na cesti spodrsnilo. Padel je v cestni jarek ter si pri padcu zlomil hrbtenico. Novi vitanjski reševalni avto ga je sicer prepeljal v celjsko bolnišnico, a je podlegel kmalu nato težki poškodbi. Mrtvo truplo ponesrečenca so pripeljali iz Celja na lastnikov dom ter ga pokopali na vitanjskem pokopališču. Naj v miru počiva!

Št. Janž pri Velenju. V spomin 1900letnice presv. Evharistije se je vršila pri nas že dru-

ga evharistična tridnevica in sicer od 21. do 23. septembra ob priliki celodnevne češčenja. Vodil jo je domači g. župnik s pomočjo šentjoškega g. župnika Miloša Čarf. Zjutraj je bila vsakokrat ali zborna maša s petjem, ali pa maša s skupnimi molitvami in ljudskim petjem, nagovor in skupno obhajilo deklet, otrok, žen, mož in fantov. Ob 10. uri je bila slovesna sv. maša, soboto in nedeljo tudi s pridigo. Soboto popoldne je bila kvaterna molitvena ura, nedeljo pa nagovori pri sprejemu v tretji red in pri polaganju redovnih obljub. Vsak večer so bile večernice in spovedovanje, obhajil je bilo približno 1000. Procesij za svetoletne odpustke je bilo 17 in so se jih udeležili večinoma vsi župljani, zlasti še zadnje, ki je bila najlepša in je tudi zaključila vso lepo in uspešno tridnevico. Vršila se je nedeljo zvečer po slovesnih večernicah z Najsvetejšim in lučkami. Bila je tako dolga, da v Št. Janžu tudi na Telovo ali ob misijonu ni bilo take. Posebno hvalevredna je

bila dolga vrsta moških. In vsak z lučko v roki. Vse je bilo razsvetljeno: cerkev, stolp, okna hiš in kapele, mimo katerih je šla procesija; še grobovi. Petje evharističnih pesmi se je menjavalo z glasno molitvijo; tudi ljudsko petje med mašami je bilo mogočno, zlasti pa ob sklepu pri litanijah, zahvalni in blagoslovni pesmi ter ob molitvi angelskega pozdravljenja, ko je dobila pesem ob splošnem navdušenju svoj višek ter zaorila kakor orkan. Vsa tridnevica je pokazala, kako časti in ljubi verni Šentjanžan svojega velikega Boga v mali hostiji; prišli so tudi taki, ki jih že leta in leta ni bilo. Bil je evharistični kongres v malem. (Evharističnega kongresa v Mariboru se je udeležilo 25 župljanov.) Vsa župnija je sebe in vso domovino posvetila Kristusu Kralju. Prava katoliška akcija, ki je s pomočjo presv. Evharistije zajela domala vse duše. Po tej poti naprej in navzgor!

Št. Janž pri Velenju. Z romarji ljubljanskega »Varstva« je v dnevih 8. in 9. septembra

Na letališču v Varšavi se je dvignilo dne 23. septembra v zrak 17 balonov.

izrabljajo in ne pripeljejo na lice mesta strojev, ki bi opravljali posel hitreje in natančneje? Na to vprašanje priprosti Brazilijanec ne zna odgovoriti. Izkušeni iskalci dijamantov trdijo, da gre pri dosedanjem najbolj priprostem načinu pridobivanja dijamantov 20 odstotkov dragocenih kamenčkov v zgubo.

Vrednost in izkupiček za dijamante sta zelo različna ter se neprestano menjavata. Da gre skakanje v dijamantnih cenah vedno le na škodo delavske reve, je povsem razumljivo.

Po barvi so dijamanti beli, zeleni, modri in roza. Manj vredni so sivkasti ter rumeni.

Hlastanje po dijamantnem premoženju se navadno ne veseli pravega teka. Izkupiček za prodane dijamante nima obstanka v žepu. Kjer se zbere ob reki po 1000 iskalcev, tjakaj se natepejo tudi kavarnarji, krčmarji, igralci na karte ter vse polno sumljivih žensk. Rudar zaigra, zapije ali zapravi z ženskim spolom en dan in eno noč, četudi se je poprej krvavo trudil za denar z vsemi močmi po celi mesec in še več. Iskalcev, ki bi res obogateli z izkupičkom za dijamante, je presneto malo, ker so to lahkomišelniki in zapravljivi ljudje.

Zdravstveno stanje ob dijamantnih rekah po Braziliji raztresenih ljudi je pod ničlo. Skrajno škodljivo vplivata na človeško telo že vroče ter

mokro podnebje in nezadostna ter slaba prehrana. Premnogo iskalcev dijamantov postane žrtev jetike in spolnih bolezni.

Zdravljenje je otežkočeno. Po teh revnih naselbinah sploh ni zdravnikov. Če se pa kateri zadržuje v kakem manjšem mestecu ali selu, so njegove denarne zahteve tako visoke, da jih ne zmore oboleli iskalec.

Še eno gorje večkrat neusmiljeno zadene uboge iskalce dijamantov in to so tolovajske bande, ki se nazivajo: revolucionarji. Po več sto delamržežev, razbojnikov in sploh sumljivih ljudi se strne v eno družbo. Banditi so oboroženi z dobrimi puškami ter strojnimi. Podajo se v notrajnost dežele, kjer ropajo ter požigajo po farmah in plantažah, oznanjujoč nekako revolucijo proti obstoječi brazilijanski vladi, kar je pa seve samo krinka in povod za najbolj grozovita tolovajstva. Ko so enkrat opustošeni veleposestniki, se loti ta svoja iskalcev zlata in dijamantov. V dobro oboroženi premoči pobijejo rudarje in jim odvzamejo dragocene kamne ter zlata zrna. Če prodre enkrat v dijamantne divjine glas, da so blizu revolucionarji, se zbere ter združi vse, kar je za mirno življenje, in se poda v neizprosni boj z banditi. Take bitke končajo brez usmiljenja za ene ali druge, kdo je pač zmagovalec.

ima vodopad, ki se zlivlja iz višine 4 m v 40 m dolgi potok.

50 ton dijamantov na celim svetu.

Teža vseh dijamantov na svetu znaša 50 ton. Gre za dijamante, ki so brušeni, jih nosijo ženske krog vratu in v prstanih, so shranjeni po zakladnicah indijskih knezov, po blagajnah raznih bank in po skrinjnicah bogatih zasebnikov. 50 ton dijamantov predstavlja le po vrednost 3 bilijone Din. Dijamantna industrija zaposluje pol milijona ljudi po dijamantnih jamah, 10 tisoč veletrgovcev z dijamanti in nad 100 tisoč draguljarjev.

(romanje je bilo preloženo) poromalo tudi predstojništvo tukajšnje deklinške Mar. družbe s svojim duhovnim voditeljem v slovenski Lurd, da se pokloni Brezmadežni in izprosi pri skupni Materi v nevarnih časih varstva. Njej posvečenim otrokom ter obišče svoje po Zagrebu raztresene sestre in druga dekleta naše župnije. Lepo je bilo v Rajhenburgu in veselo svidenje v daljnem mestu. Prisiljene iti po svetu, jih kakor mora tlačiti bridko domotožje. Velemesto je kakor moloh, ki upropašča dekleta telesno in duševno; tudi naših se je že nekaj izgubilo. Zato velja dekletom svarilo: Če količkaj morete, ostanite doma! Dom je kakor zdravje, ki ga cenimo šele, ko ga izgubimo. Če pa mislite, da že morate v Zagreb, oskrbite si poprej službo v pisarni »Naš dom«, Bakačeva ulica 4. Ne hodite na slepo, ker dobrih služb je le težko dobiti. Ve pa, ki že imate dobre službe, svoje najboljše službe pri najboljši Gospoj Mariji nikdar ne spremenite, da bo ostala stalna vez z domom in župnijo!

Mozirje. V nedeljo dne 16. septembra je bila žalna obletnica, odkar je za večno zapustil skrbni oče in vzoren gospodar Brinovčev po domače Hudobreznikovo družino na Brezju nad Mozirjem. Obenem se je to nedeljo popoldne na tem prijaznem in lepem hribu vršila ganljiva slovesnost, ko se je posvetila družina presv. Srcu Jez. V ta namen si je dala nekaj korakov od hiše postaviti lepo kapelico s kipom Srca Jez. Kip je blagoslovil najprej v hiši domači g. župnik, ki je imel tudi krasen nagovor. Cerkveni pevci so nato zapeli pesem »Božje srce«. Po tej posvetitvi se je razvil lep spreved številne množice ljudi s kipom iz hiše proti kapeli. G. župnik in pevci so peli litanije Srca Jez., nato se je kip postavil v kapelo. Navzoči so bili ganjeni pri tej prisrčni slovesnosti. Kapelico je lepo poslikal slikar g. Dežman Ivan v Mozirju, krasen kip Srca Jez. 120 cm pa je izdelal akad. kipar Cesar Ivan v Mozirju. Bil je to dan, dan slovesnosti, ki ga sličnega mozirska fara že dolgo ni doživela. Želeli bi, da bi že enkrat prišel čas, ko bomo obhajali blagoslovitev kapele v središču trga, katera zgraditev se že obeta par let.

Iz zagrebške torbe. Trgatev je začela, ponekod pa že tudi davno končala. Samo ne v Za-

Krvno, kožno in živčno bolni dosežejo z uporabo naravne »**Franz Josefove**« **grenčice**« urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa spričujejo, da so z učinkom staro preizkušene »**Franz Josefove**« **vode** zadovoljni v vsakem oziru. »**Franz Josefova**« **grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

grebu, ker tu niti začela ni, niti končala ne bo. Saj veste, kakšne so tiste trgatve pri polnem litru in pri pečeni goski, ali pri ocvrti piški, ki so v jeseni »trgatev«, pozimi »Miklavžev večer« ali »maškerada«, pomladi in po leti pa je vsak večer lahko kak jubilej. To vse nima niti začetka niti konca. Meščan si poskuša ohraniti le »likof«, drugo ostane deželi. Pravijo, da bo vino dobro. To se bo pa še le videlo. Tudi dovolj ga bo, tako da ga bodo Zagorci še nosili po 3 Din liter čez celo Slemo, šest ur daleč v Zagreb, da bo za sol. — V nedeljo so se spet dali nogometaši v Zagreb. Spet so se vdarili Ljubljanci in Zagrebčani. Pa so rekli Ljubljanci, da niso imeli sreče, Zagrebčani pa so vriskali: Zmagali smo.

— In denar so začeli delati v Zagrebu. Toda grda smola je to. Vse je bilo pripravljeno, da bi bili prvi jurčki gotovi, pa so ostali sami jurji brez jurčkov. Niti enega še niso izdelali. Žalostno sedaj menijo: Denar je pa res hudičeva stvar! — V nedeljo smo šli malo pogledat, kaj je s Svetim Rokom. Res nam je težko, sedaj, ko nimamo nič svoje službe božje. Nekaž sto ljudi je prišlo, da vsaj vidijo, kaj in kako. Kakor Judje na razvalina jeruzalemskega templja. Pa smo zvedeli, da še prihodnjo nedeljo ne bo nič. Da bo v nedeljo dne 7. oktobra vsaj nekaj gotovega, in to predstava narodne igre »Naša kri« v Jeronimski dvorani popoldne ob štirih. Tam se bomo spet videli in se tudi kaj pogovorili. Tako bomo že v kratkem spet dočakali, da bo naše javno življenje prišlo v pravi tir.

*

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno Din 32.—

polletno Din 16.—

četrtletno Din 9.—

Oh, te tujke!

Dandanes učenjaški izrazi ne izzivajo več občudovanja tistih, ki jih izgovarjajo, marveč služijo le za to, da poslušavca naredijo še bolj neumnega. Če ti teče kri iz nosa, se temu pravi epis taksis; če te boli glava, moraš reči, da imaš cephalalgijo; če je odpovedal želodec in te boli po domače trebuh, potem moraš reči, da bolehaš za colibacilloso. To so mala zadoščenja za naše častihlepje, ki niso prav nič nevarna. Toda druga so. Tako se je zgodilo, da se je visok gospod z leskečim imenom po prekrokanj noči vračal v avtomobilu domov v svoj grad in je povozil mater štirih otrok. Mater je pustil mrtvo na cesti, sam pa je pobegnil po zajčevo in so ga orožniki dobili šele drugi dan, ko je ravno barval svoj krvoločni avto. Pred policijo se je ta junaški sin junaške družine opravičil, da je takrat, ko je povozil revno ženo, imel »mentalne konfuzije«, ki so bile posledice »etilitične intoksikacije«. Ali veste, kaj je to: etilitična intoksikacija? Posledica plinskega napada v svetovni vojni? Ne, slovar za tujke nam pove, da je to čisto normalna posledica celonočnega krokanja. Toda, ker je dotični gospod trpel le na »mentalnih konfuzijah« kot posledici »etilitične intoksikacije« in se ga »ni samo nasekal« in bil »pijan kot čik«, solze štirih otročičkov, ki so prišli ob svojo mater, niso tehtale toliko v tehtnici pravice.

*

Srečo je imel.

Neki budimpeštanski natakarak z imenom Lajos Lukacs je imel pred kratkim izredno srečo. Lukacs je vršil svoje delo v neki kavarni, v kateri se shajajo sami umetniki, časnikarji in pisatelji. Mož je bil v del lepše dni, kajti pred leti je študiral umetnostno zgodovino in jezike, a je postal žrtev gospodarske krize. Nekega dne je prišel v

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 2113

Eno leto pred našim prihodom v Café so zmlatili združeni poljedelci in rudarji 200 glav broječo kompanijo revolucionarjev. Iz zasede premagane in zajete so pobili zmagovalci do zadnjega moža. Ujetnikov ti krvavi obračuni ne poznajo.

Čas odpočitka in priprave za prodiranje skozi pragozd smo uporabili, da smo se poučili o prilikah, ki nas čakajo v bližnji bodočnosti. Seznanili smo se nadalje prav kmalu pod našimi šotori s še hujšimi nadlogami nego so moskiti.

Neko noč je nekaj zagomazelo po celem mojem telesu, kakor bi me obdelavale tisočnoge živalice. Ves preplašen sem planil po koncu. Bleda mesečna svetloba je prodirala ob straneh v šotor. Ob svitu meseca sem prepoznal, da sem pokrit z majhnimi laživci, ki me grizejo in njih ugrizi me skelijo po celem telesu, da sem skakal, kakor bi me ščipal z gorečimi kleščami. S par skoki sem dosegel ogenj na sredini šotora in pognal vanj z obema rokama suhega dračja. Z brisačo sem se pričel drgniti po rokah, otepati po nogah ter sem zapazil, da je postal naš šotor žrtev nočnega napada mravelj. Vsak ugriz teh majhnih, neznanih živalic povzroča radi kisline, katero spustijo v ranico, rdečkaste oteklino, ki skelijo liki žer-

javica po več ur. Moja spalna mreža in odeje so bile tako na debelo pokrite od mravelj, da se je zdelo, kakor bi hotele živalice odvreči ležišče. Po stenah šotora je tekalo na milijone golazni, ki je uničevala z neverjetno naglico vse, kar je tam kaj viselo.

Medtem so že bili tudi tovariši na nogah. Z združenimi močmi smo podkurili mogočen ogenj in pristavili velik žehar vode. Skušali smo pregnati z otresanjem presnete zajedalce, a je bilo vse zastoj. Nočno obleko smo morali strgati z naših teles, na katera so silila z vso besnostjo vedno nova krdela. Z vrelo vodo smo pričeli polivati kupe valečih se mravelj. Svežega listja in dračja smo nametali na ogenj, da bi pregnali neustrašene vsiljivce z dimom, kar se pa ni obneslo. Dim je pregnal nas iz šotora, mravlje se zanj niti niso zmenile.

Preostanek noči smo morali prebiti zunaj na prostem brez ogrinjal ter obleke. Po šotoru so gospodarile uničevalne procesije mravelj do jutra, ko je nehal napad. Po svitu jutranje zarje smo videli, da nam je uničila nadloga šotor in vse, kar je bilo v njem, izvzemši kovinaste predmete. Šotor je bil preluknjan liki rešeto, istotako odeje, obleka, papir in sploh vse, kar je bilo le količkaj mehkejše ter manj odporno.

(Dalje sledi.)

kavarno gospod, ki mu je namignil brez besede, naj mu da neki inozemski list. Lukacs je lenil, da mož ne zna madžarski in ga je nagovoril najprvo italijanski, potem francoski, nemški in angleški. Gosta je presenetila čista njegova izgovorjava, povabil ga je k svoji mizi in se spustil z njim v pogovor, med katerim mu je Lukacs razodel svoje križe in težave. Kmalu potem se je gost poslovil, a je obljubil, da bo Lukacs še slišal o njem. In res, nekoliko dni pozneje je natakar prejel pismo, ki mu je sporočalo, da je imenovan za profesorja jezikov na neki madžarski gimnaziji. Pismo pa je nosilo podpis madžarskega prosvetnega ministra Homana, tistega gosta, s katerim se je bil Lu-

Poslednje vesti.

Politične novice.

V Avstriji baje pripravljajo prevrat komunisti, ki so zopet dobro oboroženi. Trdijo, da so se komunisti zatekli med pomožne čete, kjer se lahko vojaško vežbajo in kjer so ustanovili številne in močne celice nezadovoljnih. Po Dunaju krožijo tudi govorice, da ho-

Romunska vlada odstopila. Dne 1. oktobra je nenadoma podala ostavka celokupna Tarescova vlada. Kralj je sprejel ostavko in je poveril sestavo nove vlade dosedanjemu ministrskemu predsedniku Tarescu. Za ostavko romunske vlade navajajo dva vzroka: Velike poneverbe v ministrstvu za trgovino in industrijo, ali pa dejstvo, da hoče imeti kralj pred otvoritvijo parlamenta druge in krepkejšie osebnosti v vladi.

Španski vladi je prerokovana v najkrajšem času kriza. Novo vlado bi naj sestavil radikal Lerroux v sporazumu z voditeljem kmetko-katoliške stranke.

Domače novice.

Huda nesreča ugledne gospe. Znani ribniški kamnolom v Josipdolu na Pohorju je zvezan s postajo Brezno s cestno železnico. Zadnje nedeljo se je peljalo več oseb v vozičku za kamenje na postajo Brezno. Na ovinku je odpovedala zavora na vozičku in voziček je padel s potniki vred v prepad. Med potniki je bila 71letna gospa Ana Lenarčič, mati lastnika kamnoloma. Pri padcu je počila gospe lobanja in so jo prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Smrtna nesreča otroka. V Rušah je skočil petletni Uroš, sinko posestnika Jožefa Košnine, na trugo, ki se je prevrnila in zmečkala otroku lobanjo.

Železniška nesreča. Dne 1. oktobra nekoliko pred 12. uro se je vračala na enovpreznem vozu iz Maribora po Tržaški cesti v Prepolje na Dravskem polju 32letna posestnica Ivana Lončarič. Pri železniškem prevozu zatvornice niso bile zaprte in kmetica je poglala konja preko. Ko je bila vprega na tiru, je pribrzel osební vlak. Lokomotiva je zadela ob zadnji del voza in ga odtrgala od sprednjega, da je bil konj prost. Kmetico je vrgel sunek v loku preko tira v jarek, kjer se je le lažje poškodovala. Konju se tudi ni nič zgodilo, le voz je razbit.

Obešenega je našel lovski čuvaj Fr. Jarc v gostem grmovju tik nad Dravo za tovarno za dušik v Rušah 74letnega vpokojenega železničarja Franca Bukmeister. Omenjeni je

živel pri svoji hčerki v Rušah in so ga pogrešali od 12. sept.

Huda avtomobilska nesreča. V nedeljo v noči se je zgodila med Žalcem in Št. Petrom v Savinjski dolini, kjer zavije cesta v Vrbje, huda avtomobilska nesreča. Krog 11. ure v noči so se vozili člani ljubljanske del. godbe »Zarja« iz Maribora. Na omenjenem križišču cest je menil šofer, da pelje cesta skozi Vrbje v Ljubljano. Ko je pa sprevidel, da se je bil zmotil, je vozil nazaj na pravo cesto, zapeljal v jarek, z zadnjim delom avtomobila je izruval jablano s koreninami vred. Iz zadnjega dela voza so popadali na tla godci. Trije so bili težko poškodovani, trije pa lažje. Avtomobil je precej poškodovan in je pokvarjenih precej godbenih instrumentov.

Smrtna železniška nesreča. Dne 1. oktobra je zagrabil v Litiji pri prehodu preko železniškega tira vlak Ivana Volčiča, gostilničarja ter posestnika iz Vač. Brzovlak je odvrget nesrečneža mrtvega.

Dva požara. V nedeljo zjutraj je upepelil podtaknjen ogenj v Sp. Hotiču pri Litiji Kočvarjev hlev, v katerem je bilo 30.000 kg sena in 5000 kg slame. — V nedeljo zvečer je začel goreti samostojec kozolec posestnika Avguščina Vrhovca iz Gradca pri Litiji. Gasilci so oteli del kozolca.

Angleško vojno brodovje obiskalo Split. — Dne 1. oktobra je prispelo v splitsko pristanišče 34 ladij angleškega sredozemskega brodovja s 30.000 močmi posadke, ki so bile došle v raznih naših pristaniščih. Pri vходу v pristanišče so z admiralske ladje »Queen Elisabeth« oddali 21 topovskih strellov, obenem pa so na častnem jamboru razobesili jugoslovanska zastavo. Jugoslovanska baterija na kopnem je odgovorila z 21 topovskimi streli in razobesila angleško zastavo. Angleško brodovje ostane v splitskem pristanišču do dne 7. oktobra, ko zapusti jugoslovanske vode. Poveljuje mu admiral Fischer z dvema podadmiraloma.

Novice iz drugih držav.

Beg odličnih katoličanov iz Nemčije. — Iz Nemčije je pobegnil v svojo domovino v Holandijo pater Frederik Muckermann. Omenjenega so hoteli zapreti narodni socialisti, dasi se je trudil, da bi premostil prepad med nemškimi katoličani in hitlerjanci. Iz Nemčije sta še pobegnili pater Trasolt, voditelj katoliških mladinskih društev, ki se je rešil na Norveško, in msgr. Wolker, predsednik katoliških mladinskih društev vse Nemčije, ki se nahaja sedaj v Švici. Pokrajinski namestniki Nižje Bavarske- Palatinata, Višje Frankonije in Frankonije so za nedoločen čas prepovedali vsako udejstvovanje katoliških mladinskih društev.

Upokojitve v nemški mornarici. Nemška vlada je nepričakovano vpokojila 3 admirale in 11 višjih častnikov, ker so se skušali odtegniti prisegi zvestobe Hitlerju.

Naše vrle gospodinje perejo perilo vedno le z Zlatorogovim milom ali pa z Zlatorogovim terpentinovim milom; volnene in svilene stvari pa z Zlatorogovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilna, gosta in nežna bela pena Zlatorogovih izdelkov izredno čistilno moč. Dobrote Zlatorogovih izdelkov naše pridne gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vsevpok: »Le Zlatorog milo da belo perilo!« Zadržite pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorogovo milo!

čejo monarhisti že meseca oktobra proglasiti nadvojvodo Otona za avstrijskega vladarja.

Dopisi in prireditve.

Dobrovce pri Mariboru. Lepa in redka slovesnost se bo vršila v nedeljo dne 7. oktobra v Dobrovcah: blagoslovili bodo novo cerkev v čast preblaženi Mariji. Leta 1924 so dobri in verni možje sklenili, pozidati na najlepšem prostoru v vasi Dobrovce cerkev, da bi v njo postavili kip Marijin, kraljico in varhinja pravičnih, ki je že mnoga leta bivala v mali kapelici tik sedanje lepo zgrajene cerkvice. Marija je dobila novo veličastno bivališče in dobri ljudje v vasi in širši okolici z veseljem gledajo uresničeno jim željo!

»Družabni klub« Sv. Jurij ob Taboru. Prihodnjo nedeljo dne 7. oktobra ponovimo pred župnijsko cerkvijo sv. Jurija »Slehnika«. Obisk pri sobotni in nedeljski vprizoritvi je jasno pokazal, kako se odlično občinstvo zanima za duhovno-versko prireditev in kako jo zna ceniti. Obširen prostor pri cerkvi je bil nabito poln, tako da so se nekateri celo povrnili domov. Mogli smo videti tu ljudi, ki so prišli od blizu in od daleč, peš, na vozovih, kolesih in avtobusu. Vsem javljamo, da bomo igro ob 7. uri zvečer ponovili in vsakogar vrljudno vabimo. Vrši se tudi v slabem vremenu, seveda v dvorani cerkvenega doma.

Sv. Rupert nad Laškim. Noč ima svojo moč, je znana prislovica. Kdor je ne veruje na ušesa, jo mora preskusiti na svoji grešni koži. Tako se je zgodilo tudi našemu junaku v Sv. Rupertu. Pravzaprav pa je bil tiste dni siromak, kajti več dni je moral pri daljnem sosedu, pri Oblaku, v potu svojega kosmatega obraza pomagati vrteti mlatilni stroj. A prišla je sobota in ob večeru je naš fant veseleto zavriskal, ali bolje: zahrzal; zdaj pa gremo domov! Bila pa je že precejšnja tema, ko je sicer trudni, a še vedno muhasti delavec v spremstvu domačega sina korakal proti domu v skriti Slatini; a pustiti sta morala navadno cesto na levo in jo mahnila na desno skozi Malobrezo. Ker je bila ta pot precej daljša, pa je naš muhasti fant imel bogve kakšne nočne misli, se je naenkrat brez slovesa ločil, rekli bi pravilno: iztrgal iz rok svojega spremljevalca, jo udaril nazaj na navadno pot proti Slatini. Siromak pa ni vedel, da je na cesto zgrmel velikanski plaz, ki je visoko zagrnul celo pot. Naš fant beži v črni temi naprej, naenkrat se zaleti v meter visoko mehko prst, hoče nazaj, ne more, bilo je prepozno, poskuša naprej, rita z nogami na vse moč goče kriplje, se ugreza vedno bolj globoko v smolasto blato. Konečno je popolnoma zadrlan v neusmiljeno ječo. Žalostno zakriči na pomoč: ihaha, kdo mi pomagat zna? Naš nesrečni ponočnjak je bil namreč Slatinšekov konj, ki se je iztrgal Oblakovemu fantu, da bi hitreje prišel domov. Dobro pol noči so rabili nato korajžni možje v velikem številu, da so konjička izkopal! O ti nesrečni plaz, ki je delal več tednov take zgage ljudem in živalim! Sedaj je banska uprava posegla vmes in po dolgem čakanju in mnogem poizvedovanju imamo spet cesto odprto v Laško.

Vinsko posodo različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25. 987

Ali si že obnovil naročnino?

Ženski svet.

Dom.

Ničesar človek tako ne pogreša, kakor toplega, mirnega kotička, kamor se po končanem utrujajočem delu zateče in najde varno, mehko zavetje. Če nima doma, kam naj gre? Še tako lepo in udobno prijateljevo stanovanje ti ne more nuditi tistega občutja, ki ga imaš, ko te objame tvoj lastni dom s svojim ugodjem.

Kako dobro je pri srcu kmetu, ko ogleduje svojo hišo, svoje vrtove in njive! Zavest, da je to njegova last, spomini, ki ga vežejo na domačijo, vse to ga priklepa s silovito močjo na dom. Poleg tega pa ga veže ljubezen z domačimi. Skrbna žena vodi vse gibanje v hiši, otroci so mu v veselje, posli so delavni in zvesti. Vse te vezi, ki ga utesnjujejo, so mu vsekakor sladke.

A ni vsakomur dan takšen dom. V mnogoterih hišah vlada beda. Borna zemlja ne more napasti toliko lačnih ust, davki težijo in da je mizerija še večja, vstane odnekod nesreča ter se naseli v hišo. Vseda se vanjo in je ne zapusti več.

Junaška žena — gospodinja, na katero pada težka skrb slehernega dneva, omahuje. Kje naj dobi opore? Pogled v bodočnost ji ni prav nič solnčen. Le trdna navezanost na družino, za katero gara, ji je v tolažbo in pa upanje, da bo bolje, da mora biti drugače. Nešteto krat je v družinah mati edini steber, ob katerem sloni vse. Kolikokrat išče močni mož vprav pri ženi opore in tolažbe! Saj je ona tisti angel, ki tudi v najtežjih momentih bedi nad domom.

Osrednje bitje, gonilna sila družinskega življenja je mati, ki nosi na svojih ramah skalo skrbi. Biti gospodinja, žena in še mati, združuje nadčloveško energijo, ki jo je zmožna le ženska z globoko in hrabro notranjostjo, z nepopgljivo voljo in veliko ljubeznijo. Kmečka in proletarska žena ubijata svoje življenje za življenje svojih družin. Oni sta vitalna sila naših domov, ki ne gledata na izgubo lastne energije, temveč samo žrtvujeta in dajeta.

Vsakdo mora spoznati, da je to danes nujno. V trenutku, ko bo ta sila popustila, se bo zrušilo še tisto bore domačnosti, ki jo nudi proletarcu njegov ozki dom. Žena je tisti magični, ki privlači ali odbija moža. Ona zmora navezati na dom svojo deco, svojo družino, ali pa jo tudi pahnuti čez prag.

Žene, zavedajte se svojega poslanstva! Težko breme je na vaših ramah. Ve ocvajate domove vašim dragim! Priklenite jih ne z razkošjem in bogastvom, saj tega nimate, pač pa s tem, da napravite domove prikupne, tako vabljive, da se jim moške ne bodo mogli odrekati! V malenkostih, s katerimi olepšate stanovanje, je vaša modrost in vaš uspeh. Potrpljenje in trpljenje sta vaši poglavitni lastnosti, s katerima zmorate vse. V vas samih mora najti družina pravi dom; v mrzlih stelah ga zamažuje. Luč mora biti v vas, da zmorate še tako temačne domove osvetliti in jih napraviti vabljive. Vaša iskrenost in toplota morata ogrevati vse člane vaše družine in vaši domovi bodo kljub težkim časom lepi.

Vrt v oktobru.

Precej pozornosti je treba posvetiti vrtu ta mesec. Zelenjad je dozorela in bo godna za uporabo, ali pa za zimsko shranitev. Vendar ne smemo s spravljanjem v prezimovališča

prezgodaj začeti, ker se nam zelenjava lahko pokvari in težko prenese dolgo zimo.

Peteršilj, zeleno in drobnjak presadimo v lončke ali zabojčke. Endivijo, ki je ne mislimo prezimiti, povežemo. A izvršiti moramo to ob suhem vremenu, ker nam sicer začne gniti. Endivijo prezimimo v suhi kleti v nekoliko vlažni prsti ali pesku. Isto storimo z zeljem, ohrovtom in s karfijolo. Če hočemo, da se nam ta zelenjad dobro ohrani, ne sme biti preveč dozorela za spravljanje. Razvije se itak še v shrambi. Važno pa je tudi, da spravljamo zelenjad ob suhem, najbolje v vetrovnem vremenu. Tudi ni priporočljivo, da jo takoj prenesemo z vrta v klet, temveč jo pustimo nekaj časa na prostem, da se osuši. Zlasti endivija se dobro ohrani, če jo izkopljemo s kepo prsti vred in jo pustimo osušiti, čeprav nekoliko ovane. Nato jo prestavimo v klet, kjer se zopet osveži.

V drugi polovici oktobra napravimo tudi potaknjence od vrtnic, vzpenjavk, divje trte in še drugega okrasnega grmičja. Gomolje dalj in gladjol vzamemo iz zemlje in jih spravimo na varno. Predno se začne mraz, odvežemo visoke vrtnice, jih zavijemo v slamu, položimo k tlom in lahko pokrijemo z gnojem ali z iglastimi vejami.

Zelenjad, ki jo spravljamo, preje očistimo zunanjih nagnitih in osahljih listov. To storimo tudi pozneje vedno, kadar prezimovališče prezračimo. Zlasti je to potrebno pri endiviji. Zalivati čez zimo ni potrebno.

Najboljša shramba za zimsko zelenjad je suha podzemeljska klet, kjer je enakomerna temperatura 4—5° in se tudi lahko zrači. Zelo ugodno prezimi zelenjad tudi v toplih gredah, katere pa morajo biti na suhem kraju. Ko postane mrzlo, položimo na okna slamnice in na nje še deske. Ob solnčnem in suhem vremenu je dobro zelenjad osnažiti in prezračiti grede.

Priporočljivo je tudi, prezimiti zelenjavo v zemlji. Izkopljemo podolgasto, 30—40 cm globoko jamo. Vanjo naložimo zelenjad z rušami vred tesno drugo poleg druge. To pokrijemo z deskami in nanjo položimo še slamo, a to šele takrat, ko začne zmrzovati. Prezimovanje v zemlji se obnese le tedaj, če so jame suhe, da v nje ne zateka voda.

Nekatere rastline so toliko odporne proti mrazu, da jih brez skrbi pustimo na prostem. To so: motovilec, zimska špinaca in v toplejših legah tudi rožasti kapus.

Ko je vrt izpraznjen, grede dobro pognojimo, jih globoko prekopljemo, in pustimo čez zimo neporavnane.

Kuhinja.

Gobova juha. Popari krožnik očiščenih, na lističe razrezanih svežih gob. V ponvi razbeli pol žlice masti in zarumeni drobno sesekljane čebule. Na to stresi gobe ter jih praži, dokler ne oddajo vode. Potem jih potresi z žlico moka. Ko zarumeni, dodaj 3—4 na kocke zrezane krompirje. Nazadnje zalij z 1—2 l vode, prideni ščepec popra, sesekljane peteršilja in po okusu okisaj.

Koštrun v omaki. Vzemi koštrunovo stegno, ga nadrgni s soljo in stolčenim česnom ter pretekni s slanino. V kozo daj na razbeljeno mast sesekljane čebule, korenček, peteršiljevo korenino, zeleno, vejico šatraja, majarona in paradižnik. Na to položi koštruna in ga nekaj časa duši. Po potrebi prilivaj juhe ali vode. Ko je meso mehko, pusti, da se sok osu-

ši in ga nato potresi z žlico moke, jo zarumeni in zalij. Ko dobro prevre, pretlači omako, ki naj zopet vre. Predno daš na mizo, dodaj par žlic kisle smetane.

Kruhovi cmoki. Zreži na kocke 6—8 žemelj ali primerno belega kruha, ki ga polij z vročo mastjo, na kateri si zarumenila žlico drobno zrezane čebule in nekaj peteršilja. Prideni še pol litra zavretega mleka. Premešaj ter pusti nekaj časa stati. V kozarcu mrzlega mleka raztepi 2 jajci, prideni 3 žlice moke, dobro premešaj in napravi cmoke. Kuhaj jih v slani vodi 15—20 minut. Kuhane prereži na polovico ter jih na krožniku zabeli z drobtinami, ki si jih zarumenila na masti.

Jabolčni pečenjak. Raztepi v posodi po 1 litra mleka, 2 jajci, nekaj zrn soli, 2 žlički sladkorja in četrt litra moke. Razgrej v kozi 2 žlici masti in stresi nanjo mešanje. Povrhu potresi 2—3 nastrgani jabolki. Po jabolkah potresi cimeta in par žlic sladkorja. Peci v neprevroči pečici. Pečenega zreži in postavi na mizo.

Praktični nasveti.

Pranje flanelastega perila. S flanelastim perilom je treba pazljivo ravnati, ker sicer izgubi s pranjem prijetno mehko in lepo svežo barvo. Peremo ga v mlačni vodi, kateri pa ne smemo pridati nikakih pralnih praškov. Tudi milo mora biti mehko. Izplahnjemo v mlačni vodi do čistega. Sušenje na solncu barvastemu perilu škodi, ker mu odvzame barvo. Dobro je, če dodamo vodi nekoliko salmijakovega cveta in nato še izplaknemo. To poživí barvo.

Pranje letnih oblek. Predno shranimo letne obleke čez zimo, jih moramo oprati. Če pustimo umazane, se nesnaga vseda v blago, poleg tega pa dobi vsa ostala obleka neprijeten vonj po umazaniji. Pač pa jih ne smemo poškrbiti, ker se sicer lomijo.

Mastne ovratnike in rokave pri moških oblekah očistimo takole: Krtačo namočimo v razredčenem salmijaku, ki mu primešamo enako količino špirta in drgnemo mastno mesto. Nato pa okrtamo obleko z mlačno vodo, še bolje z deževnico, ki je mehkejša, in zlikamo.

Sadne madeže odpravimo iz belega perila, če jih odmočimo z mlekom in potem izperemo s špiritom. Sveže potresemo s soljo in nato zdrgnemo z limonovim sokom. Iz svile jih odstranimo z razredčenim špiritom. Sveže madeže od sadjevca potresemo s soljo in nato kuhamo, dokler ne izginejo. Barvasto blago namočimo v kislem mleku in ga izperemo v mlačni vodi.

Rjaste madeže očistimo z vročim limonovim sokom in izplaknemo nato z mlačno vodo.

Neguj roke! Marsikatera delavna žena bo rekla: To ni zame! Roke naj negujejo tiste, ki nimajo drugega posla. A vendar je to potrebno vsaki ženski, ki ima opravka s pranjem in pomivanjem. Če pride z mokrimi rokami na zrak, koža zelo rada razpoka. To povzroča bolečine in neprijetnost, da se nabere v razpokah nesnaga. Predno se ti to primeri, maži roke z glicerinom ali z limonovim sokom takoj, ko postane mrzlo. Če pa so ti roke že razpokale, jih zvečer namaži z limonovim sokom. Natakní na roke stare rokavice in napakaj še povrhu soka in nato obveži. V nekaj dneh razpokline izginejo. — Morda te motijo rdeče roke? Zavij si jih zvečer v krpo, namazano s svežim rumenjkom. Bele roke postanejo tudi, če jih vsak drugi večer namažeš z glicerinom. To ti ne vzame dosti časa, pa vendar se iznebiš velike nevšečnosti.

Čitateljem v pouk in zabavo.

Številke govorijo.

Delo enega moškega en dan zamore nadomestiti peščica premoga, to je 350 gramov. Vodopad, ki požene v 1 sekundi 4 kubične metre vode 100 m globoko, opravi isto delo, kakor bi ga zmoglo 103.000 delovnih moči.

V Švici je bila leta 1924 izrabljena le 1 žestinka tamošnje vodne sile, kar znači 650.000 kilowatov. Ta sila je gnala železnice na deželi ter cestne po mestih, stroje po tovarnah, poljedelske stroje, oskrbovala je razsvetljavo in pomagala pri raznih opravilih v gospodinjstvu. Če bi hoteli isto delo opraviti Švicarji s pomočjo človeških rok, bi morali imeti vsak 17 sužnjev, ki bi morali neprestano garati v treh »sihtih«. Če bi se zbrali vsi Švicarji in bi gonili skupno en stroj za proizvodnjo električne sile, bi vrgel ta trud 25.000 KW, torej znatno manj, nego zmore vodna sila.

Znamenito staroegipčansko Keopsovo piramido je gradilo skozi 20 let 100 tisoč sužnjev. 500 delavcev, 12 dvigalnih naprav in 40 KW bi jo danes postavilo v 9 mesecih.

V Združenih ameriških državah so zračunali, ako bi se bili posluževali za žetev 1928—29 pri obdelovanju zemlje lopat, bi bilo potrebno 6 milijonov delavcev, če bi rabili pluge: 1 milijon plugov, katere bi vleklili voli in 500.000 delavskih moči za uravnavo plugov. Isto delo je bilo opravljeno leta 1929 s pomočjo modernih traktorjev v 120dnevem delovnem času od 4000 delavcev.

Za delo, za kojega opravek je bilo potrebnih leta 1840 v poljedelstvu 3000 ur, ga opravijo danes s pomočjo strojev v 1 uri. Tako izpodriva stroj človeško in živalsko pomoč iz poljedelstva.

Stroj za izdelovanje električnih žarnic izdelava v eni uri toliko, kakor popreje 550 delavcev v istem času.

V razdobju 1910 do 1929 je napredovala človeška delovna moč za 23%, uporaba vodne sile za 91% in olja za 350% v proizvodnji.

V razdobju 1899 do 1929 je porasla inštalirana sila za 327,5%, število delavstva pa samo za 87%. Iz teh števil je razvidno, kako hitro izpodrivajo človeško moč naravne sile.

Čim več se danes proizvaja, tem bolj pada število delavstva.

V Ameriki so pridelali sirovega železa leta 1879 3.070.875 ton in so rabili za to delo 41.695 delavcev. Leta 1929, ko so pomagali pri istem opravku najbolj moderni stroji, 42.613.983 ton.

Ena najmlajših industrij je avto-industrija, ki je takorekoč požirala brezposelne iz drugih industrij, je dosegla v razdobju 1925—26 v Združenih ameriških državah največ 8 milijonov avtomobilov na leto. Število delavstva pa se je zmanjšalo leta 1925 napram letu 1924 za 70.000, leta 1926 napram l. 1925 za 69.000. In zakaj? Za proizvodnjo 1 avtomobila so rabili leta 1904 1291 ur za moške roke. Radi uvedbe strojev v

avto-industriji je padla zgorajna številka v letu 1919 na 303, leta 1929 na 92 ur za moške roke. Od leta 1929 do danes pa za mnogo več.

Delo človeške roke se izpodriva z neverjetno naglico iz industrijskih podjetij in ni nobenega upanja, da bi dobilo zaposlitev kod drugod.

V ameriškem mestu Milwaukee je tvornica A. V. Smith-Corporation za izdelovanje avtomobilskih okvirjev. Ta tvornica izdelava dnevno 10.000 avto-okvirjev in 75 km cevi pod nadzorstvom samo enega moža. Stroji sami priredujejo, upogibajo, stiskajo, zbijajo, lakirajo itd. povsem samostojno. V omenjeni tvornici je 208 delavcev, kateri so zaposleni le z zunanji opravili. Če bi se ne bila vrnila v načrt za tvornico neka napaka, bi zadostovalo mesto 208 delavcev le 50.

*

Višinska temperatura.

Raziskovalci stratosfere ne zamudijo nobene priložnosti za raziskovanje svojega področja. Belgijski profesor Piccard jim je dal zagon, ki kar noče odnehati. Zadnje čase raziskujejo temperaturo v stratosferi s takozvanimi radijskimi sondami, to je balonskimi plašči z oddajnimi aparati. Pred kratkim so spustili takšno sondo v stratosfero. Naprava se je dvigala z brzino 260 m v sekundi in je dosegla višino 21.000 m, to je najvišjo dosedanje višino, s kakršno se more ponašati takšna naprava. V najkrajšem času bodo spustili novo sondo v stratosfero z Nanse nove zemlje. Raziskovalci jo bodo opremili s pripravami, ki ji bodo omogočile dvig do 30 ali celo do 32 km višine. Če pojde sonda tako visoko, bo lahko sporočila potem oddajnega aparata, kakšen zrak je tam gori in iz kakšnih sestavin je atmosfera v tej višini. Po domnevah, ki jih imajo strokovnjaki na razpolago, se namreč da sklepati, da vlada v višini 30 do 32 km jako visoka temperatura.

*

Ženska kot iznajditelj.

Prvi ženski iznajditelj v starodavnih časih bi naj bila neka Semiramis, kateri pripisujejo iznajdbo stroja za žetev. Bil je to voz, opremljen s srpi.

Nebesni obok bi naj bila prvič narisala roka neke Hypathias. Imenovana je tudi za mornarje iznašla napravo za merjenje višine nebesnih teles.

Kristina Shaw iz Škotske je bila prva ženska, ki je znala na stroj prestižati. Bilo je to pred 200 leti. Ne povsem 100 let pozneje, leta 1790, je iznašla žena generala Greena stroj za žetev bombaza. Iznajdba ji je vrgla le malo denarja in je morala tudi ta iznajditeljica okusiti bridko usodo skoro vseh izumiteljev.

Soproga bristolskega ladjegraditelja je iznašla bakrene žreblje, ki so posebno prikladni za zbijanje ladij. S to iznajdbo je pripomogla svojemu možu k znatnemu premoženju.

Prvi ameriški patent je bil priznan leta 1809 gospej Mariji Kies za tkalni stol.

Od leta 1790 do 1890 so našli 3000 patentov, s katerimi se lahko ponaša ženski spol. Od leta 1884 do izbruh svetovne vojne je naraslo število ženskih patentov v Združenih ameriških državah na 8000.

Lida Wilson, Angležinja, si je pustila patentirati turbino na plin in nekatere izboljšave pri brezžičnem brzojavu.

Roza Walton posedla patent na izboljšanje gramofonskih plošč.

Nadaljne najnovejše ženske iznajdbe se nanašajo na kolesa lokomotiv, na čiščenje kovinastih predmetov, na godala, električne naprave in na razne novosti v gospodinjstvu.

Čudno je, ravno ženska je bila, ki je znašla privezo za moške mustače in je dosegla s to iznajdbo izreden uspeh in dobiček.

Neki angleški časopis omenja, da je bilo leta 1914 prijavljenih na angleškem patentnem uradu 50 ženskih patentov. Med temi iznajdbami so te posebno značilne: obrambna obleka za letalce, prenosna ogrevalna naprava za bolniško posteljo, razne obveze za ranjence in še več drugih med vojno uspešno preizkušenih novosti.

Posebno pozornost je vzbujala ženska iznajdba, katera je bila objavljena v Ameriki in se nanaša na izredno naglo potapljanje podmornic.

V novem času prihajajo iz Amerike poročila, da se peča tamošnji ženski svet z iznajdbami, ki se nanašajo na sirovine.

*

Hitra razsodba.

Moskovska »Izvestja« pišejo: Pred 14 leti, to je leta 1920, je povila soproga V. Timošenka, delovodja čistilnice sladkorja v Čerkasih, sina. Mati je bolehal in oče je moral poiskati dojiljo, neko Spirjagino. Sklenil je z njo pogodbo za 10 mesecev. A dojilja je po 6 mesecih zapustila službo in se omožila. Timošenko ni vedel, kam z dojenčkom, in je tožil dojiljo pri okrajnem sodišču. Sodnik je zavrnil tožbo. Timošenko se je obrnil na vzklicno sodišče v Voronežu in dokazoval, da mora dojilja spoštovati sklenjeno pogodbo. Več mesecev je zaman čakal na odgovor in naposled vzel drugo dojiljo. Leta so tekla. Timošenko-oče je pozabil na pravdo. Timošenko-sin je shodil, bil žogo z drugimi dečki, spretno kradel poleti lubenice sosedom, napravil maturo, sklenil, da bo postal letalec in zdaj sam dokaj spretno gradi brezmotorne enokrovnike. Minilo je 14 let in pismonoša je nenadoma prinesel državljano odlok oblastnega sodišča v Voronežu. Sodišče je priznalo na temelju predložene službene pogodbe, da mora državljanka Spirjegina dojeti Timošenka-sina še širi mesece pod pretnjo globe v korist delovne borze.

*

Redki strokovnjaki.

V Njujorku se je vršil pred kratkim kongres najbolj finih nosov in jezikov v novem svetu. V kongresnem hotelu so se zbrali zastopniki najprijetnejših poklicev: poskuševalci čaja, kave, vin, preiskusovalci tobaka in parfumov. Kavo predvsem vohajo. Strokovnjaki, ki posedajo najbolj fini voh za kavo, niso Evropejci ali Turčini, ampak ljudje iz Brazilije in Guatemale. Največje ameriške trdke imajo svoje posebne poskuševalce za čaj. Služba teh strokovnjakov je, da eno skodelico čaja za drugo povohajo, poskusijo in jo ocenijo tudi po barvi. Takale preizkušnje so odgovornosti poln poklic, ker ti moške so obenem določevalci cen in gre za milijonske svote. Najtežjo službo vrši preizkuševalec raznih čajnih vrst na njujorški carinarnici, ker mora doizginiti za vsako vrsto posebno carinsko tarifo.

Migljanje zvezd.

Se danes je razširjeno mnenje, da migljajo stalnice, premičnice pa ne. To je naziranje, ki so ga opazovanja že davno zavrgla. Kadar stalnice močno migljajo, migljajo gotovo tudi planeti, samo da je njih migljanje dosti mirnejše in ga prosto oko vselej ne opazi. Včasih zvezde ob obzorju naravnost pokakujejo, migljanje planetov pa se kaže samo v spremembah svetlobne noči. Od kod ta pojav? V bistvu je soroden nemiru solčnih žarkov, ki se odbijajo z razgibane vode na strop ali steno. Gibanje zračnih plasti, njih med sebojno mešanje in pri tem nastajajoče različne lomne prilike so vzrok zvezdnega migljanja, ki se kaže v drhtečih gibih, v spremembah barve. Ta pojav ni brez pomena za naše življenje. Kadar zvezde močno migljajo, je to znak, da so višje zračne plasti zelo nemirne, temu nemiru pa sledijo vremenski preobrti. Natančno opazovanje zvezdnega migljanja bi nam v tem pogledu torej lahko koristilo za napovedovanje vremena.

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Preklci, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znak za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

Kmečko dekle sprejemem v službo. Mühleisen Elica, Metava št. 27, Sv. Peter pri Mariboru. 284

Pošten ofor z 4 delovnimi močmi se sprejme. Zenkovič, Razvanje, Pivola 6, p. Hoče. 1003

Hiša na prodaj, v gotovini 59.000 Din. Rojko, Pobrežje pri Mariboru, Nova ulica 11. 1014

Prodaj posestvo v Berstjah 17, četrt ure od Ptuj na okr. cesti. Električna tik hiše. 1012

Kupite pri naših insercih!

Moške obleke

vseh kvalitet in fazon Vam poceni nudi

TRGOVSKI · DOM
Sternecki
FABR. · DERILA · IN · OBLEK

Celje st. 24

Din 250.— obleke iz ševjota
Din 325.— obleke iz meltona
Din 550.— obleke iz kamgarna
Din 375.— sportne obleke
Din 250.— zimska suknja kratka
Din 415.— zimska suknja dolga
Din 290.— »Hubertusa« plašči
Din 90.—, 104.— 110.— fantovske obleke.

Zahtevajte cenik in vzorce, kateri se Vam pošljejo brezplačno. Obleke po meri se izdelajo v dveh dneh.

Dekle pridno in pošteno išče službo. 1015

Pridno, pošteno in zvesto služkinjo, vajeno v kuhinji in hišnem delu, išče Karlo Kirbisch, usnjarna, Sv. Trojica v Slov. goricah. 1007

Prodaj posestvo 25 oralov, četrt ure od glavne ceste. Kačič Alojz in Marija, Zg. Gasteraj 26, p. Sv. Jurij v Slov. goricah. 0000

Prodaj majhno posestvo. Naslov v upravi našega lista. 1010

Dve večji hribovski posestvi v srednji višini z mlinom in žago, in nova vila v dolini se ugodno prodajo. Dopiši na upravo lista pod »Letovišče«. 974

Žago polnojarmeno (Gatter), krožno (cirkular) in stroj za rezanje remelnov v dobrem stanju prodaj vsled opustitve: Franc Majdič, mlin. Vir, p. Dob pri Domžalah. 981

Prodaj posestvo 33 oralov z gostilno. Naslov v upravi lista. 980

Seno kupuje vsako množino, neprešano in prešano, po najvišji ceni najstarejša domača trdka Anton Birgmayer, Maribor, Meljski dvor. Skladišča: Maribor, Pesnica in Slov. Bistrica. Nakupovalci se sprejmejo. 1004

Prodaj poceni čevljarski Singer šivalni stroj. Partinje št. 72, p. Sv. Jurij v Slov. gor. 1006

Mošna esenca, izvrstni izdelek za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Dnevna razpošiljatev. Cena steklenici 20 Din. Ivan Pečar, droge in kemikalije, Maribor, Gosposka ulica 11. 973

Cunje, staro železje, mesing, kupfer, krojaške odrezke, stari papir in ovčjo volno kupuje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica. 650

Klobuke in copate (počne) lastnega izdelka kupite najceneje pri Francu Bernik, Maribor, Trg Svobode 8. Popravljam klobuke od 20 do 35 Din. 958

Klobuki, čepice, nogavice po najnižji ceni pri A. Filipančič, Maribor, Vetrinjska 6. 903

Posestvo se prodaj v Spodnjem Velovlaku pri Ptuj, obstoječe iz stanovanjske hiše z dvema stanovanjema, gospodarskega poslopja in 14 oralov posestva (eventualno se odda tudi manj oralov pri hiši). Razven tega se prodajo tudi posamezne parcele, kakor njive, travniki in gozdovi. Pojasnila daje: Al. Brenčič, trgovec in posestnik, Ptuj. 972

Suhe gobe, jajca, maslo, fižol, deteljčno seme, pšenico, vinski kamen se kupuje v trgovinah Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova. Zamenjava bučnic in sončnic za olje. Najugodnejši nakup oblačilnega blaga in vseh potrebščin za jesen in zimo. 967

Čebelni vosek kupuje in plača po najvišji ceni: Kemindustrija, Maribor, Aleksandrova cesta 44. 832

Pozor mizarji!

Furniri: oreh, črešnja, hrast, bukev itd. itd. **Furniri za vezat**: 2, 3, 4 mm. Vse vrste in dimenzije vezanih plošč ima vsak čas na prodaj: Straschill in Felber, trgovina z lesom, Maribor, Pristaniška 8, telefon 2051. 978

Velika izbira blaga

za moške in ženske obleke in plašče, barhenta, flanela, platna, konjskih koc itd. ter posteljnih odej lastnega izdelka dobite najcenejše pri 1008

M. Gajšek, Maribor, Glavni trg 1

Obiskovalcem Maribora

se priporoča za nakup zimskega blaga, priznано najcenejša manufakturna trgovina

Mirko Feldin, Maribor, sedaj Aleksandrova cesta 13

Oglasi
v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!

Jablin za izdelovanje izvrstne domače pijače, in Mostin za razmnoževanje jabolčnika, dobavlja drogerija Kanc, Maribor, Slovenska ulica. 864

Pozor!

Klobuke

dobite najcenejše pri trrdki

Bogataj & Janc

Maribor, Gosposka ulica 3.

Izdelki samo iz lastne tovarne. Oglejte si naše izložbe in cene. 999

Naznanilo.

Naznanjam, da sem prevzel

trgovino z mešanim blagom
na Sp. Bregu pri Ptuj

v hiši gospe Pogačnik. 1005

Kupoval in zamenjaval bom vse deželne pridelke za blago.

Priporočam se cenj. občinstvu za obilen obisk:

Ivan Hlupič.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem spopolnil

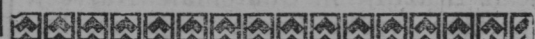
zalogo krst

(mrtvaških rakev) ter se dobijo vse vrste istih kakor tudi vse potrebščine po nižani ceni pr

Alozij Munda

mizarstvo v Mariboru

nasproti Magdalenske cerkve, Taborska 2.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica.

588

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR Z A V A R U J E

SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE L E P R I

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

167

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Naši javnosti!

Vse, kar dobimo gotovine iz starih posojil, izplačujemo vlagateljem s starimi vlogami v enakih zneskih. Upamo, da se bodo te razmere kedajboljšale.

Vse nove vloge imamo stalno razpoložljive. Vsak vlagatelj, ki na novo vlaga, lahko dobi od nove vloge vsaki dan vso voto nazaj. Teh vlog imamo preko 1,500.000 Din.

Ves denar, pri nas naložen, je popolnoma varen. Naše naložbe pri 15 denarnih zavodih ne bodo utrpeli nikake škode vsa naša posojila so zavarovana s hipotekami. Poleg tega imamo lastne milijonske rezerve, če bi tudi kaka izguba kje nastala, in končno jamči za varnost vlog v znesku 55,000.000 Din 4675 članov s premoženjem okrog 500,000.000 Din.

Z našimi hranilnimi knjižicami se ne trguje, vsak zahteva za nje celotno svoto.

Ne nasedajte ljudem, ki se zastonj trudijo, da bi z lažmi omajali zaupanje javnosti napram našemu zavodu.

Še tudi ne moremo sami v celoti kljubovati svetovni gospodarski in domači denarni krizi, vendar pa smo v moči kljubovati ji tako, da bodo naši vlagatelji obvarovani vsake škode.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru.